

COBISS[®]

Kooperativni online bibliografski sistem i servisi

COBISS3/Elektronski izvori

V6.12-00

Priručnik za korisnike

Institut informacijskih znanosti, Maribor, Slovenija

IZUM[®]

© IZUM, 2017.

Naslov originala: COBISS3/Elektronski viri, V6.12-00; junij 2017

COBISS, COMARC, COBIB, COLIB, IZUM so zaštićene robne marke u posedu javnog zavoda IZUM.

Oracle i Java su zaštićene robne marke kompanije Oracle Corp. ili kompanija koje su vlasnički povezane sa njom.

Druge upotrebljene robne marke pripadaju njihovim vlasnicima.

Priručnik uključuje sve dopune od izdanja prve štampane verzije priručnika juna 2014. godine do danas. Sadržaj je usklađen s funkcionisanjem programske opreme COBISS3, V6.12-00 i važi i za sve sledeće verzije programske opreme do opoziva ili do objavljivanja nove elektronske verzije priručnika.

© IZUM, poslednje promene sadržaja: jun 2017, prevod: avgust 2017.

ISSN 2385-9822

SADRŽAJ

PREDGOVOR.....	PREDGOVOR-1
O UPUTSTVIMA.....	O UPUTSTVIMA-1
1 UVOD	1-1
2 KUPOVINA ELEKTRONSKIH IZVORA	2-1
2.1 Kupovina paketa ili licence za samostalni e-izvor	2.1-1
2.1.1 Unos paketa/licence	2.1-1
2.1.2 Brisanje paketa/licence	2.1-3
2.2 Avansno plaćanje	2.2-1
2.3 Plaćanje	2.3-1
2.4 Opšti postupci	2.4-1
3 OBAVEZNI PRIMERAK ELEKTRONSKIH PUBLIKACIJA	3-1
3.1 Prijem.....	3.1-1
3.1.1 Unos licence	3.1-1
3.1.1.1 Unos više licenci	3.1-2
3.1.2 Izdavanje potvrde o prijemu	3.1-2
3.2 Reklamiranje.....	3.2-1
4 VEZA SA PORTALIMA ZA POZAJMICU E-KNJIGA.....	4-1
4.1 Kupovina licence za pozajmicu e-knjiga	4.1-1
4.2 Unos podataka o paketu	4.2-1
4.2.1 Uključivanje licenci za pozajmicu u paket	4.2-1
4.2.1 Prenos licence za pozajmicu u drugi paket.....	4.2-1
4.3 Avansno plaćanje	4.3-1
4.4 Plaćanje	4.4-1
4.5 Pozajmica e-knjige.....	4.5-1
4.6 Opšti postupci	4.6-1
5 DRUGI POSTUPCI U SEGMENTU.....	5-1
5.1 Održavanje podataka o partnerima	5.1-1
5.2 Održavanje podataka o kontima.....	5.2-1
5.3 Priprema predloga konta	5.3-1
5.4 Podešavanje numeratora dokumenata	5.4-1
6 VEZA SA DRUGIM SEGMENTIMA I BIBLIOGRAFSKIM BAZAMA PODATAKA	6-1
6.1 COBISS3/Nabavka	6.1-1
6.2 COBISS3/Pozajmica, COBISS2/Pozajmica	6.2-1
6.3 COBISS3/Ispisi.....	6.3-1
6.4 COBISS3/Upravljanje aplikacijama	6.4-1
6.5 COBISS+	6.5-1

Dodaci

A	ISPISI	DODATAK A-1
A.1	Ispisivanje	Dodatak A.1-1
A.2	Opis ispisa	Dodatak A.2-1
A.2.1	Potvrda o prijemu obaveznog primerka – E	Dodatak A.2-1
A.2.2	Reklamacija za obavezni primerak – E	Dodatak A.2-1
B	SPISKOVI.....	DODATAK B-1
B.1	Spisak ispisa	Dodatak B.1-1
B.2	Unos ulaznih parametara za pripremu ispisa	Dodatak B.2-1
B.2.1	Spisak E-SPI-01	Dodatak B.2-1
B.2.2	Spisak E-SPI-02	Dodatak B.2-1
B.2.3	Spiskovi E-SPI-03 i E-SPI-04.....	Dodatak B.2-1
B.3	Opis ispisa.....	Dodatak B.3-1
B.3.1	E-SPI-01: Spisak licenci za pozajmicu	Dodatak B.3-1
B.3.2	E-SPI-02: Spisak paketa/licenci.....	Dodatak B.3-1
B.3.3	E-SPI-03: Spisak pozajmljenih e-knjiga – po naslovima i broju pozajmica.....	Dodatak B.3-2
B.3.4	E-SPI-04: Spisak nepozajmljenih e-knjiga – po naslovima.....	Dodatak B.3-2
C	UTROŠAK SREDSTAVA	DODATAK C-1
C.1	Spisak ispisa	Dodatak C.1-1
C.2	Unos ulaznih parametara za pripremu ispisa	Dodatak C.2-1
C.2.1	Izveštaji E-US-01, E-US-02, E-US-05 i E-US-06	Dodatak C.2-1
C.2.2	Izveštaji E-US-03 i E-US-04	Dodatak C.2-1
C.2.3	Izveštaj E-US-07	Dodatak C.2-2
C.3	Opis ispisa.....	Dodatak C.3-1
C.3.1	E-US-01: Plaćanje računa – po kontima/vrsti troškova	Dodatak C.3-1
C.3.2	E-US-02: Plaćanje računa sa odbijenim ulaznim PDV-om – po kontima/vrsti troškova	Dodatak C.3-2
C.3.3	E-US-03: E-US-03: Plaćanje avansa – po kontima	Dodatak C.3-2
C.3.4	E-US-04: Plaćanje avansa sa odbijenim ulaznim PDV-om - po kontima	Dodatak C.3-3
C.3.5	E-US-05: Plaćanje posrednih troškova nabavke – po kontima.....	Dodatak C.3-4
C.3.6	E-US-06: Plaćanja posrednih troškova nabavke sa odbijenim ulaznim PDV-om – po kontima.....	Dodatak C.3-5
C.3.7	E-US-07: Preplaćeni iznosi – po dobavljačima	Dodatak C.3-6
D	STATISTIKE.....	DODATAK D-1
D.1	Spisak ispisa	Dodatak D.1-1
D.2	Izbor podataka za pripremu ispisa.....	Dodatak D.2-1
D.3	Unos ulaznih parametara za pripremu ispisa	Dodatak D.3-1
D.3.1	Statistike E-STA-L01, E-STA-L02, E-STA-L03, E-STA-L04, E-STA-L05, E-STA-L06 i E-STA-L07	Dodatak D.3-1
D.3.2	Statistike E-STA-P01 i E-STA-P02.....	Dodatak D.3-1
D.3.3	Statistika E-STA-POZ01	Dodatak D.3-1
D.3.4	Statistika E-STA-B01	Dodatek D.3-2
D.4	Opis ispisa	Dodatak D.4-1
D.4.1	E-STA-L01: Licence za pozajmicu – po vrsti licence/ponuđaču	Dodatak D.4-1
D.4.2	E-STA-L02: Licence za pozajmicu – po jeziku/UDK broju.....	Dodatak D.4-1

D.4.3	E-STA-L03: Licence za pozajmicu – po starosnoj grupi/UDK broju	Dodatak D.4-1
D.4.4	E-STA-L04: Licence za pozajmicu – po vrsti sadržaja	Dodatak D.4-2
D.4.5	E-STA-L05: Licence za pozajmicu – razmere u opštoj biblioteci.....	Dodatak D.4-2
D.4.6	E-STA-L06: Licence za pozajmicu – razmere u opštoj biblioteci/po kontima	Dodatak D.4-2
D.4.7	E-STA-L07: Licence za pozajmicu – razmere u opštoj biblioteci/po kontima sa odbijenim ulaznim PDV-om	Dodatak D.4-3
D.4.8	E-STA-P01: Paketi/licence – po tipu/načinu nabavke/vrsti licence	Dodatak D.4-3
D.4.9	E-STA-P02: Paketi/licence – po tipu/načinu nabavke/vrsti izvora.....	Dodatak D.4-4
D.4.10	E-STA-POZ01: Pozajmica e-knjiga – po ponuđaču/vrsti licence	Dodatak D.4-4
D.4.11	E-STA-B01: Bibliografski zapisi – diplomski, magistarski i specijalistički radovi i disertacije u punom tekstu	Dodatak D.4-5
E	PODACI ZA DALJU OBRADU	DODATAK E-1
E.1	Spisak ispisa.....	Dodatak E.1-1
E.2	Unos ulaznih parametara za pripremu ispisa	Dodatak E.2-1
E.2.1	Eksport E-EKS-01	Dodatak E.2-1
E.2.2	Eksport E-EKS-02	Dodatak E.2-1
E.2.3	Eksport E-EKS-03	Dodatak E.2-1
E.3	Opis ispisa.....	Dodatak E.3-1
E.3.1	E-EKS-01: Licence za pozajmicu (puni format)	Dodatak E.3-1
E.3.2	E-EKS-02: Paketi/licence (puni format).....	Dodatak E.3-1
E.3.3	E-EKS-03: Pozajmljene e-knjige (puni format)	Dodatak E.3-1

PREDGOVOR

COBISS3 je naziv za treću generaciju programske opreme koju je IZUM razvio za potrebe funkcionisanja COBISS sistema. Prva generacija programske opreme zvala se ATLASS, za njom je usledila programska oprema sa istim nazivom kao i COBISS sistem (koju sada zovemo COBISS2), a najnovija programska oprema je COBISS3, koja je razvijena na osnovu objektno-tehnologije.

S novom koncepcijom u proces razvoja programske opreme COBISS3 uključena su nova oruđa za objektnu analizu, planiranje, izvođenje i upravljanje konfiguracijama.

Jedna od arhitektonskih karakteristika programske opreme COBISS3 jeste njena troslojna koncepcija: korisnički interfejs, poslovna logika i baza podataka. Sva tri sloja povezuje objektni model RMI (*Remote Method Invocation*), a za baze podataka koristi se Oracle.

Programska oprema COBISS3 razvijena je u Javi koja nije samo programski jezik, jer omogućuje funkcionisanje programske opreme u različitim okruženjima:

- korisnički interfejs (Windows 98/Windows 7/ME/2000/XP/Vista, Linux, Mac)
- poslovna logika (Windows 2000/XP, Linux)
- baza podataka (Windows 2000/XP, Linux)

Programska oprema COBISS3 sadrži devet segmenata:

- COBISS3/Katalogizacija
- COBISS3/Nabavka
- COBISS3/Serijske publikacije
- COBISS3/Elektronski izvori
- COBISS3/Fond
- COBISS3/Pozajmica
- COBISS3/Međubiblioteka pozajmica
- COBISS3/Ispisi
- COBISS3/Upravljanje aplikacijama

COBISS3/Katalogizacija je centralni segment COBISS3 programske opreme koji podržava uzajamnu katalogizaciju u okviru kooperativnog online

bibliografskog sistema i servisa COBISS. Omogućuje izvođenje postupaka u radu sa bibliografskim i normativnim zapisima u različitim bazama podataka: pretraživanje i pregledanje zapisa, kreiranje i uređivanje zapisa, preuzimanje zapisa iz COBIB-a i različitih stranih baza podataka, razrešavanje duplikata, razrešavanje lokalnih bibliografskih zapisa i razdruživanje normativnih zapisa. Svi postupci obrade bibliografskih izvora i postupci u radu sa normativnim zapisima izvode se u jedinstvenom interfejsu za katalogizaciju.

COBISS3/Nabavka je segment koji bibliotekama omogućuje automatizaciju sledećih postupaka nabavke monografskih publikacija: kupovina građe koja uključuje izbor za naručivanje građe, naručivanje građe, pretplatu naručene građe, prijem naručene građe i plaćanje primljene građe; prijem građe razmenom i slanje građe za razmenu; prijem i slanje obaveznog primerka, prijem poklona i evidentiranje drugih načina prijema građe; reklamiranje neprispere građe, prispele građe, primljenog dokumenta za plaćanje avansa i primljenog računa; održavanje podataka o partnerima i kontima te podešavanje numeratora.

COBISS3/Serijske publikacije je segment koji omogućuje automatizaciju sledećih postupaka nabavke serijskih publikacija: kupovina publikacija koja uključuje izbor za naručivanje publikacija, naručivanje publikacija, otkazivanje narudžbine, pretplatu i plaćanje publikacija; prijem publikacija razmenom, obaveznog primerka i poklona te druge načine prijema; održavanje podataka o modelima izlaženja te izvođenje kontrole dotoka; slanje publikacija za razmenu i slanje obaveznog primerka; reklamiranje svezaka koje nedostaju, primljenog dokumenta za plaćanje avansa i primljenog računa; održavanje podataka o partnerima i kontima te podešavanje numeratora.

COBISS3/Elektronski izvori je segment koji bibliotekama omogućuje automatizaciju sledećih postupaka nabavke elektronskih izvora: kupovina paketa i licenci za samostalne elektronske izvore, pretplatu elektronskih izvora i plaćanje elektronskih izvora, prijem obaveznog primerka elektronskih publikacija, povezivanje sa portalima za pozajmicu e-knjiga, održavanje podataka o partnerima i kontima i podešavanje numeratora.

COBISS3/Fond je segment koji uključuje sledeće postupke: dodavanje polja 996/997 i 998 te unos i menjanje podataka u tim poljima, kopiranje podataka u polja 996/997, menjanje statusa u više polja 996/997 u zapisu, menjanje podataka u poljima 996/997 preko inventarskih brojeva ili brojeva za pozajmicu, sortiranje polja 996/997 u zapisu, formiranje kompleta, ispis nalepnica, inventarisanje monografskih publikacija, otpis primeraka monografskih publikacija koje nedostaju posle inventara. Prilikom vođenja fonda serijskih publikacija moguće je inventarisanje serijskih publikacija, priprema i uređivanje modela izlaženja, beleženje dotoka publikacija na osnovu modela izlaženja, podrška u postupcima povezivanja i razvezivanja svezaka te otpis svezaka i godišta serijskih publikacija. Segment uključuje i sledeće postupke: kreiranje dodatnih lokalnih zapisa, prenos polja 996/997 iz jednog bibliografskog zapisa u drugi, prikaz zapisa u COMARC formatu, pregled stanja primeraka u pozajmici, upis napomene za pozajmicu, ispis spiska prinova, podešavanje numeratora za dodavanje inventarskih brojeva, tekućih brojeva u signaturi i brojeva za pozajmicu, prikaz spiska biblioteka, dopunjavanje podataka o građi multimedijским sadržajem, proveravanje i izbor izdvojene bibliotečke građe i uređivanje podataka za koordinaciju nabavke.

COBISS3/Pozajmica je segment koji omogućuje bibliotekama automatizaciju sledećih postupaka: upis i promenu podataka o članovima, brisanje podataka o članu, promenu broja članske karte, ispis nalepnice za člansku kartu, pozajmicu građe van biblioteke ili za čitaonicu, produženje roka pozajmice, promenu datuma isteka, vraćanje građe s mogućnošću izbora člana ili bez te mogućnosti, rezervacije zauzete i slobodne građe, vraćanje građe sa zadržkom, evidentiranje izgubljene građe, ispis reversa za člana i prenos podataka iz referensne baze podataka o studentima. Za serijske publikacije mogu se odrediti stalne rezervacije i evidentirati cirkulacija pojedinih svezaka serijskih publikacija. Biblioteke koje su pozajmicu organizovale po odeljenjima mogu odvojeno voditi evidenciju pozajmice po odeljenjima, međuodeljenski pozajmiti građu iz matičnog odeljenja u posluženo odeljenje, potom pozajmiti tu građu članu u posluženom odeljenju, vratiti građu u bilo koje odeljenje te pretraživati građu po katalogu u pojedinačnim odeljenjima. Kod pojedinih primeraka građe, za potrebe pozajmice omogućen je upis napomene o primerku, a kod pozajmljene građe i upis privremene napomene. U lokalnom katalogu može se potražiti građa ili pojedini primerci, mogu se pogledati bibliografski podaci i podaci o stanju fonda, a može se dobiti i informacija o tome kome je građa pozajmljena, ako nije slobodna. Podaci o upisanim članovima mogu se pretraživati prema različitim kriterijumima i zatim se, u obliku spiska, ispisati i na štampaču. Biblioteke koje svojim članovima naplaćuju određene usluge mogu ažurirati cenovnik, evidentirati i podmiriti potraživanja, ispisati račun, obrisati potraživanje, stornirati podmirena potraživanja, zaključiti blagajnu i pregledati blagajničke transakcije. Za članove koji kasne sa vraćanjem građe mogu se pripremiti i ispisati opomene. Bibliotekama je omogućeno menjanje sadržaja obrazaca za opomene, vremenskih parametara pozajmice, menjanje kalendara radnog vremena biblioteke, menjanje parametara za elektronsko obaveštavanje članova, podešavanja ograničenja broja pozajmljenih primeraka, broja produženja i rezervacija, perioda važenja članstva za pojedine kategorije članova, menjanje web adrese sa podacima za kontakt i obaveštenjima u vezi sa servisom Moja biblioteka. Bibliotekama je omogućeno i izvođenje automatizovanih postupaka pozajmice u odeljenju mobilne biblioteke (u bibliobusu), upotreba RFID knjigomata i RFID čitača na pultu za pozajmicu.

COBISS3/Međubibliotečka pozajmica je segment koji uključuje sledeće postupke: evidentiranje zahteva naručioca za MP, rezervaciju građe domaće biblioteke, naručivanje građe kod dobavljača ili u magacinu, evidentiranje prijema građe od dobavljača ili iz magacina, dostavljanje građe naručiocu, vraćanje građe naručioca i vraćanje građe dobavljaču ili u magacin. Uključuje i pripremu i ispostavljanje računa za pravna lica – partnere koji nastupaju kao naručioci ili platiše obavljenih usluga, pripremu obaveštenja za naručioce i dobavljače, održavanje podataka o partnerima i cenovniku te podešavanje numeratora.

COBISS3/Ispisi je segment koji omogućuje oblikovanje različitih vrsta ispisa, kao što su različiti obrasci, poslovni akti, statistike itd. Ispisi se pripremaju na osnovu podataka iz svih segmenata programske opreme COBISS3. Pripremljene ispise možemo poslati na štampač ili elektronskom poštom. Tipski ispisi za pojedine segmente oblikuju se u IZUM-u.

COBISS3/Upravljanje aplikacijama je segment koji bibliotekama omogućuje ažuriranje podataka o domaćoj biblioteci i partnerima te uvid u podatke o korisnicima sistema.

Priručnik uključuje sve dopune od izdanja prve verzije štampanog priručnika do danas. Sadržaj je usklađen s funkcionisanjem trenutno važeće verzije programske opreme COBISS3 i važi za svaku buduću verziju programske opreme do opoziva ili do objave nove elektronske verzije priručnika. Sadržaj priručnika je pohranjen i dostupan na portalu **Obrazovanje** izborom opcije *E-priručnici*, a sadržaju na portalu se može neposredno pristupiti i iz menija **Pomoć** u programskoj opremi COBISS3.

U cilju lakšeg razumevanja funkcionisanja programske opreme, u priručnik Osnovna uputstva COBISS3 dodat je rečnik s definicijama upotrebljenih izraza.

Informacije i pomoć možete dobiti na sedištu nacionalnog COBISS centra koji je odgovoran za COBISS sistem u vašoj državi (podaci za kontakt objavljeni su na poslednjoj strani priručnika).

O UPUTSTVIMA

Dogovori prilikom pisanja uputstava:

1. Nazivi prozora, jezičaka i dugmadi ispisani su masnim slovima.

Primeri:

Otvara se editor **Narudžbina**.

Otvara se prozor **Otkazivanje narudžbine**.

Kliknemo jezičak **Detalji**.

Kliknemo dugme **Izaberi**.

2. Masnim slovima ispisani su nazivi menija i metoda u redu menija. Uvek je najpre naveden naziv menija, a potom sledi naziv metode. Masnim slovima ispisani su i nazivi klasa.

Primeri:

Izaberemo klasu **Narudžbina**.

Izaberemo metodu **Klasa / Novi objekt**.

3. Masnim i ujedno italic slovima ispisani su delovi teksta koje želimo da istaknemo.

Primer:

Destinacija može biti e-adresa ili štampač.

4. Ikone su predstavljene grafički.

Primer:

Kliknemo ikonu .

5. Nazivi atributa, parametara i padajućih spiskova ispisani su pod navodnicima.

Primer:

Kod "Prikaz rezultata pretraživanja" biramo format u kojem želimo da ispišemo rezultate pretraživanja.

6. Vrednosti atributa ispisane su italikom.

Primer:

Ako naručilac želi kopiju članka, kod "Vrsta usluge" izaberemo vrednost *kupovina*, kod "Vrsta građe" vrednost *članak* i kod "Nosilac građe" vrednost *kopija*.

7. Tipke na tastaturi predstavljene su u ugaonim zagradama.

Primeri:

<Enter>, <Tab>, <Shift>, <Ctrl>, <Alt>, <Esc>.

8. Znak plus (+), koji se nalazi između naziva tipki na tastaturi, označava da istovremeno moramo pritisnuti obe tipke na tastaturi.

Primer:

<Ctrl> + <P> zahteva da istovremeno pritisnemo tipke <Ctrl> i <P>. To ćemo učiniti tako što pritisnemo tipku <Ctrl>, držimo je pritisnuto i potom pritisnemo i tipku <P>.

1 UVOD

Segment COBISS3/Elektronski izvori podržava **nabavku elektronskih izvora** (u daljem tekstu e-izvora) **koji su objavljeni na internetu ili računarskim mrežama**.

Postupke nabavke e-izvora možemo izvoditi za građu za koju u lokalnoj bazi podataka postoji bibliografski zapis, kao i za svu ostalu građu.

Nabavku e-izvora na fizičkim nosiocima podržavaju segmenti COBISS3/Nabavka i COBISS3/Serijske publikacije.

U uputstvima su opisani svi osnovni postupci za nabavku e-izvora koje možemo izvoditi u segmentu COBISS3/Elektronski izvori.

Definicija e-izvora

U e-izvore ubrajamo različite baze podataka: e-knjige, e-serijske publikacije i baze podataka. Biblioteke mogu nabaviti paket (zbirku) e-izvora ili samostalni e-izvor (npr. web rečnik). Pri tom, obično je reč o kupovini **licence** za pristup e-izvorima za određeni period. Biblioteka može kupiti e-izvor i kao trajno vlasništvo, a kupovinom postaje vlasnik sadržaja. E-izvorima pristupamo ili tako što ih pregledamo na web adresi ili tako što ih pozajmljujemo i učitavamo u mobilni uređaj za čitanje ili neki drugi mobilni uređaj. Možemo pozajmiti pre svega e-knjige. Pozajmica protiče po sličnim principima koji važe za pozajmicu štampane knjige.

Uslovi za izvođenje osnovnih postupaka

Pre početka izvođenja postupaka nabavke građe u segmentu COBISS3/Elektronski izvori moramo:

- upisati ponuđače e-izvora sa kojima sklapamo ugovore o licenci u bazu podataka o partnerima
- otvoriti konta u kojima vodimo doznake, trošenje i stanje namenski prikupljenih sredstava za kupovinu e-izvora
- postaviti početne vrednosti numeratora dokumenata

Kupovina e-izvora

Prilikom kupovine e-izvora upisujemo podatke o **paketu** ili o **licenci** za samostalni e-izvor i o sklopljenom **ugovoru o licenci**. Ako za e-izvor postoji bibliografski zapis u lokalnoj bazi podataka, podatke o licenci možemo povezati sa bibliografskim zapisom.

Avansno plaćanje

Pre nego što primimo račun od dobavljača možemo dobiti predračun, avansni račun, ponudu za plaćanje ili neko drugo obaveštenje o iznosu zahtevane uplate

	pre kupovine paketa e-izvora ili pojedinačne licence. Na osnovu primljenog dokumenta dobavljaču plaćamo avans .
Plaćanje	Na osnovu računa plaćamo paket, licencu za pozajmicu e-knjige, naknadu za upotrebu e-knjige, članarinu ili DRM zaštitu (<i>Digital rights management</i>) građe.
Obavezni primerak e-izvora	Primljene obavezne primerke e-izvora evidentiramo kao licence . Obvezniku šaljemmo potvrdu o prijemu. Kada obavezne primerke želimo da dobijemo od obveznika koji je dužan da ih pošalje nacionalnoj depozitarnoj biblioteci, pripremamo reklamaciju.
Veza sa portalima za pozajmicu e-knjiga	COBISS sistem omogućuje vezu sa onim portalima za pozajmicu e-knjiga koji se mogu povezati sa COBISS sistemom. Prilikom prijave člana biblioteke na portal, proveravaju se podaci za autentikaciju člana. Prilikom kupovine licence za pozajmicu e-knjige na portalu ponuđača, podaci o licenci programski se upisuju u segment COBISS3/Elektronski izvori. Svaki put kada član biblioteke pozajmi e-knjigu, to se programski beleži u segmentu COBISS3/Pozajmica ili COBISS2/Pozajmica. Istovremeno se u segmentu COBISS3/Elektronski izvori osvežavaju i podaci o pripadajućoj licenci.
Veza s ostalim segmentima	Segment COBISS3/Elektronski izvori povezan je sa segmentima COBISS3/Nabavka, COBISS3/Serijske publikacije, COBISS3/Pozajmica ili COBISS2/Pozajmica, COBISS3/Ispisi i COBISS3/Upravljanje aplikacijama.
Privilegija za rad u segmentu	U segmentu COBISS3/Elektronski izvori mogu raditi svi koji imaju privilegije za rad u segmentima COBISS3/Nabavka i COBISS3/Serijske publikacije.

2 KUPOVINA ELEKTRONSKIH IZVORA

U poglavlju je opisan postupak kupovine e-izvora.

Prilikom kupovine e-izvora upisujemo podatke o **paketu** ili o **licenci** za samostalni e-izvor i sklopljenom **ugovoru o licenci**.

Pre nego što primimo račun od dobavljača možemo dobiti predračun, avansni račun, ponudu za plaćanje ili neko drugo obaveštenje o iznosu zahtevane uplate. Na osnovu primljenog dokumenta dobavljaču plaćamo **avans**.

Račun može da se odnosi na kupovinu paketa e-izvora ili na kupovinu samostalnog e-izvora.

Potpoglavlja:

- Unos paketa ili licence za samostalni e-izvor
- Pretplata
- Plaćanje
- Opšti postupci

2.1 KUPOVINA PAKETA ILI LICENCE ZA SAMOSTALNI E-IZVOR

Prilikom kupovine e-izvora upisujemo podatke o paketu ili o licenci za samostalni e-izvor. Unosimo oznaku paketa ili licence, ponuđača, način nabavke, vrstu izvora, način pristupa, vrstu licence, važenje od–do, broj naslova u paketu, broj istovremenih pristupa, cenu, podatke o ugovoru o licenci i dobavljača. Ako za e-izvor postoji bibliografski zapis u lokalnoj bazi podataka, podatke o paketu ili licenci možemo povezati sa građom, tj. bibliografskim zapisom.

Paket ili licencu možemo izbrisati iz baze podataka.

2.1.1 Unos paketa/licence

Podatke o paketu e-izvora ili o licenci za samostalni e-izvor unosimo u editoru **Paket/licenca**.

Postupak

1. Označimo klasu **Paket/licenca**.
2. Izaberemo metodu **Klasa / Novi objekt**.
Otvora se editor **Paket/licenca**.
3. Kod „Oznaka paketa/licence“ unosimo identifikacionu oznaku koja na jedinstven način određuje paket ili licencu i koja se koristi za pretraživanje po ključu. Ako unosimo podatke za samostalni e-izvor, možemo uneti njegov naslov ili mu odrediti drugu oznaku.
4. Označimo polje za aktiviranje „Važeće“ ako je paket ili samostalni e-izvor na raspolaganju članovima biblioteke.
5. Unesemo ponuđača.
6. Kod „Način nabavke“ izaberemo odgovarajuću vrednost.
7. Kod „Vrsta izvora“ izaberemo odgovarajuću vrednost.

Možemo izabrati jednu od sledećih vrednosti:

- *e-knjiga* – kada kupujemo licencu za e-knjigu
- *e-serijska publikacija* – kada kupujemo licencu za serijsku publikaciju
- *baza podataka* – kada kupujemo licencu za bazu podataka
- *drugo*

Ako smo kupili elektronsku zbirku različitih vrsta e-izvora, možemo izabrati vrstu izvora koja predstavlja glavicu zbirke.

8. Kod „Način pristupa“ izaberemo odgovarajuću vrednost.

Možemo izabrati jednu od sledećih vrednosti:

- *pozajmica* – kada e-knjizi pristupamo tako što je pozajmimo i učitamo u uređaj za čitanje
- *javni domen* – kada je e-izvor slobodno dostupan na webu
- *IP zaštita* – kada je pristup e-izvoru omogućen samo sa određenih računara
- *autorizacija* – kada pristup zahteva registraciju korisnika (korisničko ime i šifru)

9. Kod „Vrsta licence“ izaberemo odgovarajuću vrednost.

Možemo izabrati jednu od sledećih vrednosti:

- *osnovni paket* – kada kupujemo osnovni paket ponuđača; obično taj paket obuhvata sve naslove koje ponuđač nudi na svom portalu
- *vremenski zakup pristupa* – kada zakupimo pristup paketu ili samostalnom e-izvoru za određeni period (obično godinu dana)
- *arhivski primerak* – kada imamo, obično ograničen, pristup arhivskom primerku e-izvora
- *besplatni primerak* – kada je paket ili naslov slobodno dostupan
- *zakup pozajmica* – kada zakupimo određeni broj pozajmica samostalnog e-izvora, obično za e-knjigu
- *trajni pristup* – kada zakupimo vremenski neograničen pristup paketu ili samostalnom e-izvoru
- *trajno vlasništvo* – kada kupimo paket ili samostalni e-izvor kao trajno vlasništvo
- *drugo*

10. Kod „Važi od“ i „Važi do“ unosimo period tokom kojeg licenca važi i tokom kojeg je omogućen pristup e-izvoru. Ako je pristup paketu ili samostalnom e-izvoru trajan, polje za unos kod „Važi do“ ostavljamo prazno.

11. Unesemo broj naslova koji su uključeni u paket. Kod licence za samostalni e-izvor unosimo broj 1.

12. Unesemo broj istovremenih pristupa.

13. Unesemo cenu paketa ili samostalnog e-izvora, i to krajnju cenu sa odbijenim popustom i dodatim PDV-om. Sve detalje u vezi sa popustom i PDV-om upisaćemo prilikom unosa primljenog računa.

14. Kod paketa e-knjiga za pozajmicu koje su zaštićene DRM zaštitom unosimo cenu za pojedinačnu pozajmicu, i to krajnju cenu sa dodatim PDV-om.

15. Unesemo broj i datum ugovora o licenci.

16. Za unos napomene kliknemo dugme **Napomena**.

U prozor za unos napomene unesemo tekst i pohranimo ga.

Kada cena pojedinačnog paketa ili licence nije poznata, jer je uračunata u cenu drugog paketa ili licence, u napomenu možemo upisati komentar <CS\oznaka>. Kod oznake navodimo oznaku onog paketa ili licence kod koje je upisana zajednička cena.

17. Kod „Tip“ izaberemo odgovarajuću vrednost: *paket* ili *licenca za samostalni e-izvor*.

18. Odredimo dobavljača.

Kliknemo dugme **Dobavljač**. Dugme predstavlja vezu s klasom **Partner** u kojoj su navedeni i partneri u ulozi dobavljača e-izvora. Otvara se pretraživač **Pretraživanje – Partner**. Potražimo i izaberemo dobavljača.

19. Ako za e-izvor postoji bibliografski zapis u lokalnoj bazi podataka, kliknemo dugme **Građa**.

Otvora se pretraživač **Pretraživanje – Bibliografski zapis**. Potražimo i izaberemo bibliografski zapis.

20. Pohranimo podatke.

Paketu ili licenci za samostalni e-izvor programski se dodeljuje broj koji se ne može promeniti.

2.1.2 Brisanje paketa/licence

Paket ili licencu možemo izbrisati iz baze podataka.

Uslov

Paket ili licenca nemaju povezane stavke računa, stavke avansa i licenci za pozajmicu e-knjiga.

Postupak

1. U klasi **Paket/licenca** potražimo i izaberemo paket ili licencu koji/koku želimo izbrisati.

2. Izaberemo metodu **Objekt / Izbriši**.

Paket ili licencu se brišu iz baze podataka.

2.2 PRETPLATA

Pretplata e-izvora protiče po istim postupcima kao i pretplata naručene građe u segmentu COBISS3/Nabavka ili COBISS3/Serijske publikacije. Postupci su opisani u priručniku COBISS3/Nabavka, v. pogl. 3.3 i u priručniku COBISS3/Serijske publikacije, v. pogl. 3.6.

Specifičnosti u segmentu COBISS3/Elektronski izvori su:

Avans možemo platiti za kupovinu paketa, samostalnog e-izvora ili licence za pozajmicu e-knjige.

Najpre kod objekta **Paket/licenca** ili objekta **Licenca za pozajmicu**, učitano na radnoj površini, izaberemo metodu **Upiši avans**.

U avansu odredimo **obračunski period** za koji važi avansno plaćanje.

Konto(-a) određujemo za celokupni avans preko dugmeta **Konta i Procenti finansiranja**. Za konta i pripadajuće procenite finansiranja možemo pripremiti **predlog konta** (v. pogl. 5.3). Prilikom pohranjivanja avansa izvode se programske kontrole u vezi sa slaganjem broja konta i broja procenta finansiranja i u vezi sa zbirom procenata finansiranja koji mora iznositi 100.

U stavci avansa određujemo **tip troška** izborom odgovarajuće vrednosti iz šifrnika. Po potrebi možemo dodatno upisati i predmet plaćanja avansa; tekst oblikujemo sami.

Stavka avansa ima u relacijama **gradu**, tj. bibliografski zapis iz lokalne baze podataka ako je reč o avansnom plaćanju licence e-knjige za pozajmicu ili o avansnom plaćanju samostalnog e-izvora. Ako je reč o avansnom plaćanju paketa, stavka nije povezana sa gradom.

U stavci avansa ne postoji tabela primeraka. **Broj primeraka** koje plaćamo upisujemo sami u stavku avansa.

Kada jednim avansom plaćamo više paketa ili licenci za samostalni e-izvor, a cena pojedinog paketa ili licence nije poznata, kod prve stavke avansa upišemo ukupnu cenu. Kod ostalih stavki upisujemo cenu 0,00, a u „Napomena o ceni“ upisujemo komentar <CS\oznaka>. Kod oznake navodimo oznaku onog paketa ili licence kod koje je upisana zajednička cena.

Plaćeni avans dodajemo u račun metodom **Dodaj avans na račun**. Prilikom izbora metode otvara se pretraživač računa. Potražimo račun koji je plaćen avansom. Ako račun još uvek nismo upisali, u pretraživaču kliknemo dugme **Zatvori**. Otvara se novi račun u koji je avans dodat. Uredimo podatke u računu i platimo ga (v. pogl. 2.3). Ako smo avans greškom dodali u račun i ako želimo da ga uklonimo sa računa, to možemo učiniti metodom **Ukloni avans sa računa**. Metodu možemo izabrati kod računa koji je učitao u radni prostor.

Podaci o plaćanju avansa ne upisuju se u podatke o fondu.

2.3 PLAĆANJE

Plaćanje e-izvora protiče po istim postupcima kao i plaćanje građe u segmentu COBISS3/Nabavka ili COBISS3/Serijske publikacije. Postupci su opisani u priručniku COBISS3/Nabavka, v. pogl. 3.5 i u priručniku COBISS3/Serijske publikacije, v. pogl. 3.7.

Specifičnosti u segmentu COBISS3/Elektronski izvori su:

Račun možemo platiti za:

- kupovinu paketa
- kupovinu samostalnog e-izvora
- kupovinu licence za pozajmicu e-knjiga
- naknadu za korišćenje e-knjiga
- članarinu
- DRM zaštitu građe

Najpre kod objekta **Paket/licenca** ili objekta **Licenca za pozajmicu**, učitano na radnoj površini, izaberemo metodu **Upiši račun**.

Na računu odredimo *obračunski period* za koji važi plaćanje.

Konto(-a) određujemo za celokupni račun preko dugmeta **Konta i Procenti finansiranja**. Za konta i pripadajuće procenite finansiranja možemo pripremiti *šablon konta* (v. pogl. 5.3). Prilikom pohranjivanja računa izvode se programske kontrole u vezi sa slaganjem broja konta i broja procenata finansiranja i u vezi sa zbirom procenata finansiranja koji mora iznositi 100.

U stavci računa određujemo *vrstu troška* izborom odgovarajuće vrednosti iz šifrarnika. Po potrebi možemo dodatno upisati i predmet plaćanja računa; tekst oblikujemo sami.

Za unos DRM zaštite građe, članarine ili naknade za korišćenje e-kniga u editoru **Račun** kliknemo dugme **Dodaj DRM, čla...** U račun se dodaje nova stavka koja kod „Vrsta troška“ ima podrazumevanu zaštitu *DRM zaštita*. Za unos naknade za korišćenje e-knjige podrazumevanu vrednost menjamo u *naknada za korišćenje e-knjige*, a za unos članarine u *članarina*. U editoru stavke kod „Br. primeraka“ upisujemo količinu, a kod „Cena po jedinici“ upisujemo cenu.

Stavka računa ima u relacijama *građu*, tj. bibliografski zapis ako je reč o plaćanju licence za pozajmicu e-knjige ili o plaćanju samostalnog e-izvora. Ako je reč o plaćanju paketa, DRM zaštite građe, naknade za korišćenje e-knjige ili članarine, stavka nije povezana sa bibliografskim zapisom.

U stavci računa ne postoji tabela primeraka. **Broj primeraka** koje plaćamo upisujemo sami u stavku računa.

Kada jednim računom plaćamo više paketa ili licenci za samostalni e-izvor, a cena pojedinog paketa ili licence nije poznata, kod prve stavke računa upisujemo ukupnu cenu. Kod ostalih stavki upisujemo cenu 0,00, a u

„Napomena o ceni“ upisujemo komentar <CSloznaka>. Kod oznake navodimo oznaku onog paketa ili licence kod koje je upisana zajednička cena.

Ako smo paket ili licencu pre toga platili avansom, avans možemo dodati na račun, tako što kod avansa izaberemo metodu **Dodaj avans na račun**. Iznos računa i njegovih stavki smanjuje se za iznos plaćenog avansa. Kod računa avans možemo ukloniti metodom **Ukloni avans sa računa**.

Podaci o plaćanju računa ne upisuju se u podatke o fondu.

2.4 OPŠTI POSTUPCI

Opšti postupci su opisani u priručniku *COBISS3/Nabavka*, v. pogl. 3.7.

3 OBAVEZNI PRIMERAK ELEKTRONSKIH PUBLIKACIJA

Poglavlje uključuje opise postupaka koji omogućuju evidentiranje prijema i reklamiranje obaveznog primerka elektronskih publikacija.

Prijem evidentiramo kada obveznici pošalju samostalne publikacije koje su dostupne samo u elektronskom obliku na internetu, a za pristup se zahteva uplata ili registracija korisnika pomoću korisničkog imena i šifre. Obvezniku možemo izdati potvrdu o prijemu obaveznog primerka.

U ovom segmentu ne evidentiramo dobijanje onih web publikacija koje automatizovanim postupcima pretraživanja i prenošenja dobija nacionalna depozitarna organizacija sama.

Kada obveznik ne pošalje obavezni primerak, možemo mu poslati **reklamaciju**.

Potpoglavlja:

- Prijem
- Reklamiranje

3.1 PRIJEM

Prijem evidentiramo kada obveznici pošalju samostalne publikacije koje su dostupne samo u elektronskom obliku na internetu, a za pristup se zahteva uplata ili registracija korisnika pomoću korisničkog imena i šifre.

U ovom segmentu ne evidentiramo dobijanje onih web publikacija koje automatizovanim postupcima pretraživanja i prenošenja dobija nacionalna depozitarna organizacija sama.

Prijem obaveznog primerka elektronske publikacije, dostupne na internetu, evidentiramo kao novu licencu za samostalni e-izvor u klasi **Paket/licenca**.

Obvezniku možemo izdati potvrdu o prijemu obaveznog primerka.

Prijem obaveznog primerka elektronskih publikacija na fizičkim nosiocima evidentiramo u segmentima COBISS3/Nabavka i COBISS3/Serijske publikacije.

3.1.1 Unos licence

Podatke o licenci za obavezni primerak unosimo u editoru **Paket/licenca**.

Postupak

1. Označimo klasu **Paket/licenca**.
2. Izaberemo metodu **Klasa / Novi objekt**.
Otvora se editor **Paket/licenca**.
3. Kod "Oznaka paketa/licence" unosimo identifikacionu oznaku koja na jedinstven način određuje licencu i koja se koristi za pretraživanje po ključu.
4. Kada je licenca na raspolaganju nacionalnoj depozitarnoj organizaciji, označimo polje za aktiviranje "Važeće".
5. Unesemo ponuđača.
6. Kod "Način nabavke" izaberemo vrednost *obavezni primerak*.
7. Kod "Vrsta izvora" izaberemo odgovarajuću vrednost.
8. Kod "Način pristupa" izaberemo vrednost *IP zaštita* ako je e-izvor dostupan samo sa određenih računara.
9. Kod "Vrsta licence" izaberemo vrednost *arhivski primerak*.
10. Kod "Važi od" unosimo datum od kojeg licenca važi. Datum kod "Važi do" ne popunjavamo, jer je pristup trajan.
11. Kod "Br. naslova" unosimo 1.
12. Unesemo broj istovremenih pristupa. Ako broj nije određen, podatak ne popunjavamo.

13. Unosimo cenu, i to s dodatim PDV-om.

14. Za unos napomene kliknemo dugme **Napomena**.

U prozor za unos napomene unesemo tekst i pohranimo ga.

Kada cena pojedinačne licence nije poznata, jer je uračunata u cenu druge licence, u napomenu možemo upisati komentar <CS|oznaka>. Kod oznake navodimo oznaku one licence kod koje je upisana zajednička cena.

15. Kod "Tip" izaberemo vrednost *licenca za samostalni e-izvor*.

16. Odredimo dobavljača.

Kliknemo dugme **Dobavljač**. Dugme predstavlja vezu s klasom **Partner** u kojoj su navedeni i partneri u ulozi dobavljača e-izvora. Otvara se pretraživač **Pretraživanje – Partner**. Potražimo i izaberemo dobavljača.

17. Određujemo vezu sa građom, tj. bibliografskim zapisom u lokalnoj bazi podataka, tako što kliknemo dugme **Građa**.

Otvora se pretraživač **Pretraživanje – Bibliografski zapis**. Potražimo i izaberemo bibliografski zapis.

18. Kliknemo jezičak **Obavezni primerak**.

19. Unesemo datum prijema.

20. Kod "Refer. dokument" upišemo broj primljene dobavnice.

21. Kod "Datum refer. dokumenta" upišemo datum primljene dobavnice.

22. Možemo upisati napomenu koja se odnosi na obavezni primerak.

Primer:

Ako je publikacija izašla u različitim formatima, npr. pdf, epub, mobi, unosimo licencu za svaki format posebno. Kod napomene o obaveznom primerku unosimo oznaku formata.

23. Pohranimo podatke.

Licenci se programski dodeljuje broj koji se ne može promeniti.

3.1.1.1 Unos više licenci

Za bibliografske zapise koje smo potražili i izabrali i kod kojih licenca za obavezni primerak još nije upisana možemo uzastopno da unosimo podatke o licencama za obavezni primerak.

Postupak

1. Označimo klasu **Paket/licenca**.

2. Izaberemo metodu **Klasa / Upiši licence za obavezne primerke web publikacija**.

Otvora se pretraživač **Pretraživanje / Bibliografski zapis**.

3. Potražimo i izaberemo bibliografske zapise.

Otvara se prozor u kojem se ispisuje podatak o broju bibliografskih zapisa kod kojih licenca za obavezni primerak još nije upisana i pitanje da li želimo da dodamo licencu.

4. Kliknemo dugme **Da**.

Ako želimo da prekinemo postupak, kliknemo dugme **Ne**.

Otvara se editor **Paket/licenca**.

Kod "Način nabavke" ponuđena je vrednost *obavezni primerak*, kod "Vrsta izvora" *e-knjiga*, kod "Način pristupa" *IP zaštita*, kod "Vrsta licence" *arhivski primerak* i kod "Tip" *licenca za samostalni e-izvor*. Određen je i link do građe.

5. Unosimo podatke o licenci (v. pogl. 3.1.1).

6. Pohranimo podatke.

Otvara se prozor u kojem se ispisuje podatak o broju bibliografskih zapisa kod kojih licenca za obavezni primerak još nije upisana i pitanje da li želimo da dodamo licencu.

7. Ponovimo tačke od 4 do 6.

3.1.2 Izdavanje potvrde o prijemu

Obvezniku možemo izdati potvrdu o prijemu jedne ili više publikacija. Potvrda se priprema u obliku za slanje e-poštom.

Postupak

1. U klasi **Paket/licenca** potražimo i izaberemo licencu. Možemo izabrati više licenci istovremeno.

2. Izaberemo metodu **Objekt / Pošalji**.

Otvara se prozor **Izbor definicije ispisa**.

3. Izaberemo *Potvrda o prijemu obaveznog primerka – E*.

Otvara se prozor **Pregled i slanje ispisa** iz kojeg potvrdu šaljemo na već određene ili promenjene destinacije. Slanje ispisa opisano je u priručniku *Osnovna uputstva COBISS3*; v. pogl. 4.5.

Mogućnosti ...

Potvrdu o prijemu više publikacija možemo pripremiti i tako što označimo klasu **Paket/licenca** i izaberemo metodu **Klasa / Pošalji**. Otvara se pretraživač licenci u kojem potražimo i izaberemo licence. Dalji postupak je isti kao i opisani, v. tačku 3.

3.2 REKLAMIRANJE

Kada obveznik ne pošalje obavezni primerak, možemo mu poslati **reklamaciju**.

Podatke o publikaciji za koju dobavljaču želimo poslati reklamaciju unosimo u klasi **Paket/licenca**.

Obvezniku možemo poslati reklamaciju za jednu ili više publikacija.

Postupak

1. Označimo klasu **Paket/licenca**.
2. Izaberemo metodu **Klasa / Novi objekt**.
Otvara se editor **Paket/licenca**.
3. Unesemo podatke o licenci (v. pogl. 3.1.1).
4. Kliknemo jezičak **Obavezni primerak**.
5. Unesemo datum reklamiranja.
6. Možemo uneti napomenu o reklamiranju.
7. Pohranimo podatke.
8. Izaberemo metodu **Objekt / Pošalji**.
Otvara se prozor **Izbor definicije ispisa**.
9. Izaberemo *Reklamacija za obavezni primerak – E*.
Otvara se prozor **Pregled i slanje ispisa** iz kojeg potvrdu šaljemo na već određene ili promenjene destinacije. Slanje ispisa opisano je u priručniku *Osnovna uputstva COBISS3*; v. pogl. 4.5.

Mogućnosti ...

Reklamaciju za više publikacija možemo pripremiti i tako što označimo klasu **Paket/licenca** i izaberemo metodu **Klasa / Pošalji**. Otvara se pretraživač licenci u kojem potražimo i izaberemo licence. Dalji postupak je isti kao i opisani, v. tačku 8.

Datum reklamiranja možemo uneti istovremeno za više licenci. Označimo licence u radnom prostoru i izaberemo metodu **Objekt/Upiši datum reklamiranja**. Otvara se prozor u kojem unosimo datum reklamiranja. Nakon potvrđivanja kod svih označenih licenci upisuje se datum reklamiranja.

4 VEZA SA PORTALIMA ZA POZAJMICU E-KNJIGA

U poglavlju je opisana veza sistema COBISS.XX sa portalima ponuđača za pozajmicu e-knjiga, koji se mogu povezati sa COBISS sistemom.

Preduslov je da se ponuđač e-knjiga i NCC dogovore o razmeni podataka preko web servisa.

Kada na portalu ponuđača za pozajmicu e-knjiga **kupimo licencu za pozajmicu određene e-knjige**, podaci o licenci programski se upisuju u podatke o licencama za pozajmicu u segmentu COBISS3/Elektronski izvori. Ako bibliografski zapis ne postoji u lokalnoj bazi podataka, automatski se preuzima tom prilikom iz uzajamne baze podataka.

Podaci o licencama za pozajmicu se u COBISS3 upisuju i menjaju samo programski prenosom s portala e-knjiga. Podatke ne možemo menjati ručno.

Preporučuje se da **licencu za pozajmicu uključimo u paket e-knjiga**. Pakete može oblikovati i sam ponuđač. Ako ponuđač nema pakete, sami oblikujemo paket u COBISS3 (npr. osnovni paket, paket za određenu godinu itd.). Prilikom unosa podataka o paketu unosimo i podatke o sklopljenom ugovoru s ponuđačem.

Pre nego što primimo račun od dobavljača možemo dobiti predračun, avansni račun, ponudu za plaćanje ili neko drugo obaveštenje o iznosu zahtevane uplate. Na osnovu primljenog dokumenta dobavljaču plaćamo **avans**.

Na osnovu **računa** plaćamo paket, licencu za pozajmicu e-knjige, naknadu za korišćenje e-knjige, članarinu ili DRM zaštitu građe.

Kada član biblioteke **pozajmi e-knjigu** na portalu ponuđača, podaci o pozajmici programski se beleže u segmentu COBISS3/Pozajmica ili COBISS2/Pozajmica.

Podaci o kupljenim licencama za pozajmicu i o pozajmicama e-knjiga vide se u segmentu COBISS+¹, servisu Moja biblioteka i web aplikaciji Najčitanije knjige.

Potpoglavlja:

¹ U vašoj državi se možda koristi starija verzija web kataloga COBISS/OPAC

- Kupovina licence za pozajmicu e-knjiga
- Unos podataka o paketu
- Pretplata
- Plaćanje
- Pozajmica e-knjige
- Opšti postupci

4.1 KUPOVINA LICENCE ZA POZAJMICU E-KNJIGA

Prilikom kupovine licence za pozajmicu e-knjige na portalu e-knjiga u segmentu COBISS3/Elektronski izvori programski se kreira nova licenca u klasi **Licenca za pozajmicu**. Ako bibliografski zapis za tu e-knjigu još uvek ne postoji u lokalnoj bibliografskoj bazi podataka, tom prilikom se automatski preuzima iz uzajamne baze podataka..

Za licencu upisujemo sledeće podatke:

- broj koji na jedinstven način označava licencu
- ID licence ponuđača: identifikaciona oznaka koju određuje ponuđač
- oznaka važenja licence: atribut „Važeće“ ima vrednost *Da*
- naslov
- ISBN
- COBISS.XX-ID:
- oznaka ponuđača ili portala e-knjiga (npr. *Biblios*)
- vrsta licence koja može imati jednu od sledećih vrednosti: *osnovni paket, vremenski zakup pristupa, arhivski primerak, besplatni primerak, zakup pozajmica, trajni pristup, trajno vlasništvo, drugo*.
- datum i vreme početka važenja licence
- datum i vreme isteka važenja licence
- broj istovremenih pozajmica
- broj slobodnih pozajmica
- cena
- korisničko ime
- datum unosa

Svaka promena podataka o licenci beleži se i može joj se pristupiti preko dugmeta **Promene**.

Beleže se i broj zakupljenih pozajmica i datum kupovine; podaci su dostupni preko dugmeta **Kupovine, pozajmice**.

U COBISS3 ne možemo sami unositi podatke o novoj licenci za pozajmicu ili menjati podatke o već upisanoj licenci za pozajmicu. Ovi podaci se prenose sa portala e-knjiga.

Podaci o načinu nabavke i vrsti izvora programski se popunjavaju u licenci prilikom uključivanja licence u paket (v. pogl. 4.2.1).

Licenca za pozajmicu e-knjiga su osnov za prikaz podataka o dostupnosti e-knjiga u bibliotekama u COBISS¹, u uzajamnoj bazi podataka COBIS.XX, kao i u lokalnim bazama podataka (katalogima) biblioteka.

¹ U vašoj državi se možda koristi starija verzija web kataloga COBISS/OPAC.

4.2 UNOS PODATAKA O PAKETU

Licence za pozajmicu koje su se programski upisale prilikom kupovine e-knjiga na portalu ponuđača uključujemo u paket. Kod paketa upisujemo podatke o sklopljenom ugovoru, načinu nabavke itd. Ako ponuđač nema unapred pripremljene pakete, oblikujemo ih sami.

Unos podataka o paketu opisan je u pogl. 2.1.1.

Licencu za pozajmicu možemo preneti i iz jednog paketa u drugi.

4.2.1 Uključivanje licenci za pozajmicu u paket

Postupak

1. U klasi **Licenca za pozajmicu** potražimo i izaberemo licencu koju želimo uključiti u paket.
2. Izaberemo metodu **Objekt / Dodaj u paket/Prenesi u drugi paket**.

Otvora se pretraživač **Pretraživanje – Paket/licenca**. Oznaka ponuđača određena je i ne možemo je promeniti.

Upozorenje:

Oznake ponuđača kod licence za pozajmicu i u paketu moraju biti potpuno iste i što se tiče malih i velikih slova.

3. Potražimo i izaberemo paket.

Licenca kod koje su upisani način nabavke i vrsta izvora uključuje se u izabrani paket.

Mogućnosti ...

Licence možemo uključiti u paket i tako što potražimo i izaberemo paket u klasi **Paket/licenca**, a onda izaberemo metodu **Objekt / Dodaj licence za pozajmicu**.

4.2.2 Prenos licence za pozajmicu u drugi paket

Postupak

1. U klasi **Licenca za pozajmicu** potražimo i izaberemo licencu koju želimo preneti u drugi paket.
2. Izaberemo metodu **Objekt / Dodaj u paket/Prenesi u drugi paket**.

Otvora se prozor sa ispisanom oznakom paketa u koji je licenca trenutno uključena. Ispisuje se i pitanje da li želimo licencu da prenesemo u drugi paket.

3. Kliknemo dugme **Da**.

Otvora se pretraživač **Pretraživanje – Paket/licenca**. Oznaka ponuđača određena je i ne možemo je promeniti.

4. Potražimo i izaberemo paket.

Licenca se prenosi u izabrani paket.

4.3 PRETPLATA

V. pogl. 2.2.

4.4 PLAĆANJE

V. pogl. 2.3.

4.5 POZAJMICA E-KNJIGE

Kada član biblioteke pozajmi e-knjigu na portalu ponuđača e-knjiga, podaci o pozajmici programski se beleže u segmentu COBISS3/Pozajmica ili COBISS2/Pozajmica.

U servisu Moja biblioteka pozajmica e-knjiga uključuje se u dva spiska:

Pozajmljene e-knjige i ***Istorija pozajmljene građe***.

Pozajmica e-knjiga uključena je u web aplikaciju ***Najčitanije knjige***.

U segmentu COBISS3/Elektronski izvori prilikom svake pozajmice e-knjige u klasi **Licenca za pozajmicu** broj slobodnih pozajmica smanjuje se za 1. Sve promene broja slobodnih pozajmica i datumi pozajmica dostupni su u editoru licence za pozajmicu preko dugmeta **Kupovine, pozajmice**.

Kada se sve zakupljene pozajmice iskoriste, broj prostih pozajmica je nula. Tada se licenca za pozajmicu programski zaključi i više nije važeća.

4.6 OPŠTI POSTUPCI

Opšti postupci su opisani u priručniku *COBISS3/Nabavka*, v. pogl. 3.7.

5 DRUGI POSTUPCI U SEGMENTU

Poglavlje uključuje opise postupaka koji spadaju u sklop održavanja podataka i omogućuju izvođenje osnovnih postupaka u segmentu COBISS3/Elektronski izvori. Neke od tih postupaka moramo izvesti pre izvođenja osnovnih postupaka, dok druge ne moramo, ali je preporučljivo, jer tako sebi olakšavamo rad.

Prilikom nabavke elektronskih izvora posluje s partnerima. Podaci o njima moraju biti upisani u bazu podataka o partnerima. Doznake, utrošak i stanje finansijskih sredstava vodimo na kontima. Konta moramo otvoriti pre početka evidentiranja promena finansijskih sredstava. Prilikom određivanja konta u avansima i računima možemo koristiti predloge konta. Za dokumente koje primamo i dokumente koje ispostavljamo moramo podesiti numeratore.

Potpoglavlja:

- Održavanje podataka o partnerima
- Održavanje podataka o kontima
- Priprema predloga konta
- Podešavanje numeratora dokumenata

5.1 ODRŽAVANJE PODATAKA O PARTNERIMA

U bazu podataka o partnerima upisani su i podaci o partnerima koji se pojavljuju u ulozi dobavljača elektronskih izvora. Reč je o svim onim partnerima od kojih kupujemo elektronske izvore, ali i o onim od kojih dobijamo elektronske izvore na drugi način.

U postupku nabavke elektronskih izvora partneri se pojavljuju i u ulozi finansijera.

Unos i održavanje podataka o partnerima opisani su u priručniku *COBISS3/Upravljanje aplikacijama*; v. pogl. 3.

5.2 ODRŽAVANJE PODATAKA O KONTIMA

Održavanje podataka o kontima opisano je u priručniku *COBISS3/Nabavka*, v. pogl. 11.2.

5.3 PRIPREMA PREDLOGA KONTÂ

Prilikom upisivanja avansa i računa možemo koristiti unapred pripremljene predloge konta. Korišćenjem predloga konta u avans ili račun prenose se podaci o kontima i procentima finansiranja.

Predloge pripremamo u klasi **Predlog konta**.

Postupak

1. Označimo klasu **Predlog konta**.
2. Izaberemo metodu **Klasa / Novi objekt**.
Otvora se editor **Predlog konta**.
3. Odredimo naziv šablona.
Podatke o kontima i procentima finansiranja upisujemo u tabelu konta.
4. Kliknemo dugme **Tabela konta**.
5. Red za konto ubacujemo tako što kliknemo dugme **Ubaci red**.
6. Odredimo konto iz kojeg ćemo platiti račun. Možemo birati aktivna konta.
7. Upišemo procenat finansiranja.
8. Da bismo odredili sledeći konto i procenat finansiranja ponavljamo tačke od 5 do 7.
Ako smo odredili više konta, zbir svih procenata finansiranja mora iznositi sto.
9. Pohranimo podatke.

5.4 PODEŠAVANJE NUMERATORA DOKUMENATA

U klasi **Numeratori dokumenata** pohranjeni su numeratori za sledeće dokumente u segmentu COBISS3/Elektronski izvori: Avans i Račun.

Podešavanje numeratora dokumenata opisano je u priručniku *COBISS3/Nabavka*, v. pogl. 11.3.

6 VEZA SA DRUGIM SEGMENTIMA I BIBLIOGRAFSKIM BAZAMA PODATAKA

U poglavlju je opisan način na koji je segment COBISS3/Elektronski izvori povezan s drugim segmentima programske opreme COBISS3 i COBISS2 te bibliografskim bazama podataka.

Potpoglavlja:

- COBISS3/Nabavka
- COBISS3/Pozajmica, COBISS2/Pozajmica
- COBISS3/Ispisi
- COBISS3/Upravljanje aplikacijama
- COBISS+¹

¹ U vašoj državi se možda koristi starija verzija web kataloga COBISS/OPAC.

6.1 COBISS3/NABAVKA

Zbog sličnosti izvođenja nabavke monografskih publikacija i elektronskih izvora u segmentima COBISS3/Nabavka i COBISS3/Elektronski izvori zajedničke klase uključene su u oba segmenta. Te klase su:

- Konto
- Knjiženje
- Preplaćeni iznos
- Numeratori dokumenata
- Posredni troškovi

6.2 COBISS3/POZAJMICA, COBISS2/POZAJMICA

Svaka pozajmica e-knjige na portalu ponuđača e-knjiga beleži se u segmentu COBISS3/Pozajmica ili COBISS2/Pozajmica kao nova transakcija tipa *pozajmica van biblioteke*. Korisničko ime za COBISS2/Pozajmicu je *_EBOOKS*, a za COBISS3/Pozajmicu *EbookService*.

Dok se pozajmljene e-knjige ne budu videle u evidenciji kod člana u segmentu COBISS3/Pozajmica ili COBISS2/Pozajmica, ovi podaci su dostupni u klasi **Trenutno pozajmljene e-knjige**.

6.3 COBISS3/ISPISI

U segmentu COBISS3/Ispisi pripremaju se sledeći ispisi koji se koriste u segmentu COBISS3/Elektronski izvori:

- Potvrda o prijemu obaveznog primerka
- Reklamacija za obavezni primerak

Spisak licenci za pozajmicu i spisak paketa/licenci takođe se pripremaju i ispisuju u ovom segmentu.

6.4 COBISS3/UPRAVLJANJE APLIKACIJAMA

Prilikom nabavke elektronskih izvora biblioteka sarađuje sa partnerima koji se pojavljuju u različitim ulogama. Zato je u segmentu COBISS3/Elektronski izvori omogućeno izvođenje postupaka unosa i održavanja podataka o partnerima i njihovim osobama i odeljenjima za kontakt. Segment uključuje dve klase iz segmenta COBISS3/Upravljanje aplikacijama: **Partner** i **Kontakt**.

Način rada u COBISS3/Elektronski izvori zavisi od toga koje privilegije su vezane za korisničko ime kojim smo se prijavili u programsku opremu COBISS3.

6.5 COBISS+

Licence za pozajmicu e-knjiga osnov su za prikaz podataka o dostupnosti e-knjiga u bibliotekama u COBISS+¹, u uzajamnoj bazi podataka COBIB.XX, kao i u lokalnim bazama podataka (katalogima) biblioteka.

Član može da pregleda spisak trenutno pozajmljenih e-knjiga u Mojoj biblioteci. Pozajmljene e-knjige su uključene u spisak Istorija pozajmljene građe, kao i u web aplikaciju Najčitanije knjige.

¹ U vašoj državi se možda koristi starija verzija web kataloga COBISS/OPAC.

A ISPISI

Uvodne informacije o ispisima opisane su u priručniku *COBISS3/Nabavka*, v. pogl. *Dodatak B*.

A.1 ISPISIVANJE

Priprema ispisa, ispisa po satnici i ispisivanje opisani su u priručniku *COBISS3/Nabavka*, v. pogl. *B.1*.

A.2 OPIS ISPISA

A.1.1 Potvrda o prijemu obaveznog primerka – E

Ispis se priprema u obliku koji je prikladan za slanje obvezniku za obavezni primerak e-poštom. Sadrži bibliografske podatke o primljenim publikacijama, datum prijema i broj dobavnice obveznika.

A.1.2 Reklamacija za obavezni primerak – E

Ispis se priprema u obliku koji je prikladan za slanje obvezniku za obavezni primerak e-poštom. Sadrži bibliografske podatke o publikacijama i uputstva za slanje reklamiranih publikacija.

B SPISKОВI

U dodatku su opisani spiskovi koje pripremamo i ispisujemo u segmentu COBISS3/Ispisi.

B.1 SPISAK ISPISA

Spisak ispisa nalazi se u direktorijumu **Ispisi / Sistemske definicije / Elektronski izvori / Spiskovi:**

- E-SPI-01: Spisak licenci za pozajmicu
- E-SPI-02: Spisak paketa/licenci
- E-SPI-03: Spisak pozajmljenih e-knjiga – po naslovima i broju pozajmica
- E-SPI-04: Spisak nepozajmljenih knjiga – po naslovima

B.2 UNOS ULAZNIH PARAMETARA ZA PRIPREMU ISPISA

Kriterijume za izbor podataka određujemo u prozoru **Unos ulaznih parametara za pripremu ispisa**.

B.2.1 Spisak E-SPI-01

Prilikom pripreme spiska najpre u pretraživaču klase **Licenca za pozajmicu** potražimo i izaberemo licence. Potom odredimo vrednost sledećih parametara:

- "Kupovina ili plaćanje u periodu od"
- "Kupovina ili plaćanje u periodu do"

Ovim parametrima određujemo da se na spisak licenci, koje smo pretražili i izabrali, uvrste samo one koje smo kupili ili platili u izabranom periodu.

B.2.2 Spisak E-SPI-02

Prilikom pripreme spiska najpre u pretraživaču klase **Paket/licenca** potražimo i izaberemo pakete i licence za samostalne e-izvore. Potom možemo da odredimo vrednost sledećih parametara:

- "Komentar u naslovu"
Upisujemo dodatni komentar koji se ispisuje u naslovu spiska. Podatak nije obavezan.
- "Plaćanje u periodu od"
Podatak je obavezan.
- "Plaćanje u periodu do"
Podatak je obavezan.

Parametrima u vezi sa plaćanjem određujemo da li kod atributa "Br. računa / datum / cena" treba da se ispisuju samo podaci sa onih računa koji su plaćeni u izabranom periodu.

B.2.3 Spiskovi E-SPI-03 i E-SPI-04

Prilikom pripreme spiska najpre u pretraživaču klase **Licenca za pozajmicu** potražimo i izaberemo licence. Potom određujemo vrednost sledećih parametara:

- "Pozajmljeno u periodu od"
- "Pozajmljeno u periodu do"

Parametrima određujemo da li podaci o pozajmicama treba da se prikažu samo za zadati period za izabrane licence.

B.3 OPIS ISPISA

B.3.1 Spisak E-SPI-01: Spisak licenci za pozajmicu

Ispis uključuje spisak licenci za pozajmicu koje su kupljene ili plaćene u izabranom periodu.

Podaci na spisku uređeni su rastuće prema brojevima licenci. Na spisku se ispisuju stupci sa sledećim podacima:

- broj
- bibliografski opis jedinice
- portal
- vrsta licence
- datum od kojeg licenca važi
- datum do kojeg licenca važi
- način nabavke
- broj zakupljenih pozajmica ili broj licenci
Kod licence vrste *zakup pozajmica* ispisuje se broj zakupljenih pozajmica u izabranom periodu.
Kod licence vrste *osnovni paket* ispisuje se broj licenci (tj. broj 1) ako je period važenja licence unutar izabranog perioda.
- broj i datum računa i cena
- COBISS.XX-ID

B.3.2 Spisak E-SPI-02: Spisak paketa/licenci

Ispis uključuje spisak paketa i licenci za samostalne e-izvore koje su kupljene ili plaćene u izabranom periodu.

Podaci na spisku uređeni su rastuće prema brojevima licenci. Na spisku se ispisuju stupci sa sledećim podacima:

- broj
- oznaka paketa ili licence
- bibliografski opis jedinice
- dobavljač
- datum od kojeg licenca važi
- datum do kojeg licenca važi
- način nabavke
- datum i broj ugovora
- vrsta licence

- vrsta izvora
- broj i datum računa i cena
U ovom stupcu ispisuje se i cena koja je upisana u paketu ili licenci.
Ispred cene ispisuje se tekst: *cena u P/L*.
- URL
- napomena

Na kraju spiska ispisuje se još i statistika podataka o paketima i licencama za samostalne e-izvore. Podaci su podeljeni u dve tabele s obzirom na tip (*paket, licenca za samostalni e-izvor*). U tabeli za pakete prikazan je broj paketa (stubac *paketi*), broj naslova (stubac *naslovi*) i zbir cena upisanih kod paketa (stubac *zbir cena u P/L*). U tabeli za licence za samostalne e-izvore prikazan je broj licenci (stubac *licence*) i zbir cena upisanih kod licenci za samostalne e-izvore (stubac *zbir cena u P/L*). Podaci su sortirani vertikalno po načinu nabavke, a u okviru načina nabavke po vrsti licence. Slede zbirni podaci za sve načine nabavke i vrste licenci zajedno. Ispod poslednje tabele nalazi se legenda.

Upozorenje:

Zbir cena paketa i licenci za samostalne e-izvore predstavlja zbir cena koje smo ručno upisali kod unosa paketa i licenci. Podatke o utrošku sredstava za plaćanje računa pripremamo u izveštajima o utrošku sredstava, npr. E-US-01: Plaćanje računa – po kontima/vrstama troškova.

B.3.3 E-SPI-03: Spisak pozajmljenih e-knjiga – po naslovima i broju pozajmica

Ispis uključuje spiskove e-knjiga koje su pozajmljene u izabranom periodu:

- na prvom spisku podaci su uređeni po naslovima, i to rastuće po abecednom redosledu
- na drugom spisku podaci su uređeni padajuće po broju pozajmica

Na prvom spisku ispisuju se stupci sa sledećim podacima:

- naslov
- autor
- COBISS.XX-ID
- ISBN
- vrsta licence
- broj pozajmica
- portal

Na drugom spisku ispisuju se stupci sa sledećim podacima:

- broj pozajmica
- naslov
- autor

- COBISS.XX-ID
- ISBN
- vrsta licence
- portal

Spiskovi uključuju samo one podatke o pozajmici e-knjiga koji su evidentirani u COBISS sistemu.

B.3.4 E-SPI-04: Spisak nepozajmljenih e-knjiga – po naslovima

Ispis uključuje spisak e-knjiga koje nisu pozajmljene u izabranom periodu.

Podaci su na spisku uređeni po naslovima, i to rastuće po abecednom redosledu. Na spisku se ispisuju stupci sa sledećim podacima:

- naslov
- autor
- COBISS.XX-ID
- ISBN
- vrsta licence
- portal

C UTROŠAK SREDSTAVA

U dodatku su opisani izveštaji o utrošku sredstava za kupovinu e-izvora, koje pripremamo i ispisujemo u segmentu COBISS3/Ispisi.

C.1 SPISAK ISPISA

Spisak ispisa nalazi se u direktorijumu **Ispisi / Sistemski / Elektronski izvori / Utrošak sredstava:**

- E-US-01: Plaćanje računa – po kontima/vrsti troškova
- E-US-02: Plaćanje računa sa odbijenim ulaznim PDV-om – po kontima/vrsti troškova
- E-US-03: Plaćanje avansa – po kontima
- E-US-04: Plaćanje avansa sa odbijenim ulaznim PDV-om - po kontima
- E-US-05: Plaćanje posrednih troškova nabavke - po kontima
- E-US-06: Plaćanje posrednih troškova nabavke s odbijenim ulaznim PDV-om – po kontima
- E-US-07: Preplaćeni iznosi – po dobavljačima

Ispisi, osim E-US-07, pripremaju se odvojeno za biblioteke koje ne vode odbijeni deo ulaznog PDV-a i za biblioteke koje vode odbijeni deo ulaznog PDV-a.

C.2 UNOS ULAZNIH PARAMETARA ZA PRIPREMU ISPISA

Kriterijume za izbor podataka određujemo u prozoru **Unos ulaznih parametara za pripremu ispisa**.

Prilikom određivanja ulaznih parametara moramo obratiti pažnju na određivanje perioda za izbor računa.

Naime, moramo obezbediti usklađenost između datuma računa i konta koji su određeni na računu. Oba moraju da se odnose na isti izabrani period.

C.2.1 Izveštaji E-US-01, E-US-02, E-US-05 i E-US-06

Kod izveštaja E-US-01, E-US-02, E-US-05 i E-US-06 možemo odrediti sledeće parametre:

- "Status"
Određujemo status računa za koji podaci u izveštaju treba da se uzimaju u obzir. Podrazumevana vrednost je *plaćeno*. Podatak je obavezan.
- "Plaćeno"
Upisivanjem datuma plaćanja računa možemo odrediti period za koji podaci u izveštaju treba da se uzimaju u obzir.
- "Datum refer. dokumenta"
Upisivanjem datuma koji označava datum ispostavljanja primljenog računa možemo odrediti period za koji podaci u izveštaju treba da se uzimaju u obzir.
- "Broj"
Možemo odrediti opseg brojeva koji su dodeljeni računima u skladu sa podešavanjima numeratora računa.

C.2.2 Izveštaji E-US-03 i E-US-04

Kod izveštaja E-US-03 i E-US-04 možemo odrediti sledeće parametre:

- "Status"
Određujemo status avansa za koji podaci u izveštaju treba da se uzimaju u obzir. Podrazumevana vrednost je *plaćeno, račun upisan, račun plaćen, promenjeno u preplaćeni iznos*. Podatak je obavezan.

- "Datum statusa"
Upisivanjem datuma statusa avansa možemo odrediti period za koji podaci u izveštaju treba da se uzimaju u obzir.
- "Datum refer. dokumenta"
Upisivanjem datuma koji označava datum ispostavljanja primljenog avansnog računa možemo odrediti period za koji podaci u izveštaju treba da se uzimaju u obzir.
- "Broj"
Možemo odrediti opseg brojeva koji su dodeljeni avansima u skladu sa podešavanjima numeratora računa.

C.2.3 Izveštaj E-US-07

Kod izveštaja E-US-07 određujemo sledeće parametre:

- "Dobavljač (E)"
Određena je uloga dobavljača elektronskih izvora.
- "Neaktivan"
Određena je vrednost *Ne*.

C.3 OPIS ISPISA

C.3.1 E-US-01: Plaćanje računa – po kontima/vrsti troškova

Izveštaj uključuje podatke o utrošku sredstava za plaćanje računa. Prikazani su iznos plaćenih računa sa odbijenim iznosom popusta i dodatim iznosom PDV-a (stubac *iznos*), iznos PDV-a (stubac *PDV*) i iznos popusta (stubac *popust*).

Za plaćanja računa u stranim valutama prikazani su iznos plaćenih računa sa odbijenim iznosom popusta (stubac *iznos*) i iznos popusta (stubac *popust*). Iznos plaćenih računa i iznos popusta sortirani su vodoravno tako da su najpre prikazani iznosi svih plaćenih računa i popusta u stranim valutama (*iznosi u stranim valutama*), potom još i iznosi plaćenih računa i popusta u stranim valutama koji nisu preračunati u domaću valutu (*neprerač. iznosi u stranim val.*).

Podaci se ispisuju u više tabela pri čemu se dva kriterijuma sortiranja uzimaju u obzir:

- **vrsta troška** – podaci se najpre ispisuju odvojeno prema vrsti troška, a na kraju i zbirni podaci za sve vrste troškova zajedno
- u okviru vrste troška u obzir se uzima **valuta** – najpre se ispisuju podaci za prethodnu domaću valutu, zatim za aktuelnu domaću valutu i na kraju i za strane valute

Ako podaci ne postoje, tabela u izveštaju se ne ispisuje.

Podaci su u tabelama sortirani uspravno prema abecedi oznaka konta iz kojih su plaćeni računi. Slede zbirni podaci za sva konta zajedno.

Nakon poslednje tabele sledi legenda.

Podaci u tabeli za sve vrste troškova u stupcu *iznos* mogu se uporediti i sa iznosom koji se vodi na kontima i koji je utrošen za plaćanja. Ako smo plaćali i avanse i posredne troškove, kod poređenja moramo uvažavati i podatke iz izveštaja E-US-03 i E-US-05. Usled zaokruživanja prilikom računanja iznosa, u nekim slučajevima iznos u izveštaju o utrošku sredstava može sasvim malo da odstupa od iznosa koji se vodi na kontu i koji je utrošen za plaćanje.

Upozorenje:

Izveštaj ne uvažava iznos za korišćenje preplaćenog iznosa na računu po kontima.

C.3.2 E-US-02: Plaćanje računa sa odbijenim ulaznim PDV-om – po kontima/vrsti troškova

Izveštaj uključuje podatke o utrošku sredstava za plaćanje računa. Prikazani su iznos plaćenih računa sa odbijenim iznosom popusta i dodatim iznosom PDV-a (stubac *iznos*), iznos PDV-a (stubac *PDV*), odbijeni iznos ulaznog PDV-a (stubac *odbij. ulaz. PDV*) i iznos popusta (stubac *popust*).

Iznos plaćenih računa i iznos PDV-a sortirani su vodoravno s obzirom na to da li je odbijeni iznos ulaznog PDV-a uvažen (*sa odbijenim ulaz. PDV-om*) ili nije (*bez odbijenog ulaz. PDV-a*).

Za plaćanja računa u stranim valutama prikazani su iznos plaćenih računa sa odbijenim iznosom popusta (stubac *iznos*) i iznos popusta (stubac *popust*). Iznos plaćenih računa i iznos popusta sortirani su vodoravno tako da su najpre prikazani iznosi svih plaćenih računa i popusta u stranim valutama (*iznosi u stranim valutama*), potom još i iznosi plaćenih računa i popusta u stranim valutama koji nisu preračunati u domaću valutu (*neprerač. iznosi u stranim val.*).

Podaci se ispisuju u više tabela pri čemu se dva kriterijuma sortiranja uzimaju u obzir:

- **vrsta troška** – podaci se najpre ispisuju odvojeno prema vrsti troška, a na kraju i zbirni podaci za sve vrste troškova zajedno
- u okviru vrste troška u obzir se uzima **valuta** – najpre se ispisuju podaci za prethodnu domaću valutu, zatim za aktuelnu domaću valutu i na kraju i za strane valute

Ako podaci ne postoje, tabela u izveštaju se ne ispisuje.

Podaci su u tabelama sortirani uspravno prema abecedi oznaka konta iz kojih su plaćeni računi. Slede zbirni podaci za sva konta zajedno.

Nakon poslednje tabele sledi legenda.

Podaci u tabeli za sve vrste troškova u stupcu *iznos (sa odbijenim ulaz. PDV-om)* mogu se uporediti i sa iznosom koji se vodi na kontima i koji je utrošen za plaćanja. Ako smo plaćali i avanse i posredne troškove, kod poređenja moramo uvažavati i podatke iz izveštaja E-US-04 i E-US-06. Usled zaokruživanja prilikom računanja iznosa, u nekim slučajevima iznos u izveštaju o utrošku sredstava može sasvim malo da odstupa od iznosa koji se vodi na kontu i koji je utrošen za plaćanje.

Upozorenje:

Izveštaj ne uvažava iznos za korišćenje preplaćenog iznosa na računu po kontima.

C.3.3 E-US-03: Plaćanje avansa – po kontima

Izveštaj uključuje podatke o utrošku sredstava za plaćanje avansa. Prikazani su iznos plaćenih avansa sa odbijenim iznosom popusta i dodatim iznosom PDV-a (stubac *iznos*), iznos PDV-a (stubac *PDV*) i iznos popusta (stubac *popust*).

Za plaćanje avansa u stranoj valuti prikazani su iznos plaćenih avansa sa odbijenim iznosom popusta (stubac *iznos*) i iznos popusta (stubac *popust*). Iznos plaćenih avansa i iznos popusta sortirani su vodoravno, tako da su najpre prikazani iznosi svih plaćenih avansa i popusta u stranoj valuti (*iznosi u stranim valutama*), a zatim i iznosi plaćenih avansa i popusta u stranoj valuti koji nisu preračunati u domaću valutu (*neprerač. iznosi u stranim val.*).

Podaci se ispisuju u više tabela pri čemu se dva kriterijuma sortiranja uzimaju u obzir:

- **izabrani avansi** – najpre se ispisuju podaci za sve plaćene avanse, a zatim samo za one avanse koji još nisu utrošeni za plaćanje računa
- u okviru izabranih avansa uvažava se i **valuta** – najpre se ispisuju podaci za prethodnu domaću valutu, zatim za aktualnu domaću valutu i na kraju i za strane valute

Ako podaci ne postoje, tabela u izveštaju se ne ispisuje.

Podaci su u tabelama sortirani uspravno po abecedi oznaka konta iz kojih su plaćeni avansi. Slede zbirni podaci za sva konta zajedno.

Nakon poslednje tabele sledi legenda.

Podaci u tabeli za neutrošene avanse (avansi još nisu utrošeni za plaćanje računa) u stupcu *iznos* mogu se uporediti i sa iznosom koji se vodi na kontima i koji je utrošen za plaćanja. Tom iznosu na kontu, pored iznosa za plaćanje avansa, dodati su i iznosi za plaćanje računa i iznosi za plaćanje posrednih troškova nabavke. Zato je, prilikom ovog poređenja, potrebno uvažavati i podatke iz izveštaja E-US-01 i E-US-05. Usled zaokruživanja prilikom računanja iznosa, u nekim slučajevima iznos u izveštaju o utrošku sredstava može sasvim malo da odstupa od iznosa koji se vodi na kontu i koji je utrošen za plaćanje.

Upozorenje:

Ako želimo da su podaci o utrošku sredstava za plaćanje avansa i računa pravilni, prilikom plaćanja avansa i kasnije prilikom plaćanja računa treba upotrebiti ista konta.

C.3.4 E-US-04: Plaćanje avansa sa odbijenim ulaznim PDV-om - po kontima

Izveštaj uključuje podatke o utrošku sredstava za plaćanje avansa. Prikazani su iznos plaćenih avansa sa odbijenim iznosom popusta i dodatim iznosom PDV-a (stubac *iznos*), iznos PDV-a (stubac *PDV*), odbijeni iznos ulaznog PDV-a (stubac *odbij. ulaz. PDV*) i iznos popusta (stubac *popust*).

Iznos plaćenih avansa i iznos PDV-a sortirani su vodoravno s obzirom na to da li je odbijeni iznos ulaznog PDV-a uvažavan (*sa odbijenim ulaz. PDV-om*) ili ne (*bez odbijenog ulaz. PDV-a*).

Za plaćanje avansa u stranoj valuti prikazani su iznos plaćenih avansa sa odbijenim iznosom popusta (stubac *iznos*) i iznos popusta (stubac *popust*). Iznos plaćenih avansa i iznos popusta sortirani su vodoravno, tako da su najpre prikazani iznosi svih plaćenih avansa i popusta u stranoj valuti (*iznosi u stranim valutama*), a zatim i iznosi plaćenih avansa i popusta u stranoj valuti koji nisu preračunati u domaću valutu (*neprerač. iznosi u stranim val.*).

Podaci se ispisuju u više tabela pri čemu se dva kriterijuma sortiranja uzimaju u obzir:

- **izabrani avansi** – najpre se ispisuju podaci za sve plaćene avanse, a zatim samo za one avanse koji još nisu utrošeni za plaćanje računa
- u okviru izabranih avansa uvažava se i **valuta** – najpre se ispisuju podaci za prethodnu domaću valutu, zatim za aktualnu domaću valutu i na kraju i za strane valute

Ako podaci ne postoje, tabela u izveštaju se ne ispisuje.

Podaci su u tabelama sortirani uspravno po abecedi oznaka konta iz kojih su plaćeni avansi. Slede zbirni podaci za sva konta zajedno.

Nakon poslednje tabele sledi legenda.

Podaci u tabeli za neutrošene avanse (avansi još nisu utrošeni za plaćanje računa) u stupcu *iznos (sa odbijenim ulaz. PDV-om)* mogu se uporediti i sa iznosom koji se vodi na kontima i koji je utrošen za plaćanja. Tom iznosu na kontu, pored iznosa za plaćanje avansa, dodati su i iznosi za plaćanje računa i iznosi za plaćanje posrednih troškova nabavke. Zato je, prilikom ovog poređenja, potrebno uvažavati i podatke iz izveštaja E-US-02 i E-US-06. Usled zaokruživanja prilikom računanja iznosa, u nekim slučajevima iznos u izveštaju o utrošku sredstava može sasvim malo da odstupa od iznosa koji se vodi na kontu i koji je utrošen za plaćanje.

Upozorenje:

Ako želimo da su podaci o utrošku sredstava za plaćanje avansa i računa pravilni, prilikom plaćanja avansa i kasnije prilikom plaćanja računa treba upotrebiti ista konta.

C.3.5 E-US-05: Plaćanje posrednih troškova nabavke – po kontima

Izveštaj uključuje podatke o utrošku sredstava za plaćanje posrednih troškova nabavke. Prikazani su vrsta posrednog troška (*stubac vrsta*), iznos plaćenih posrednih troškova sa dodatnim iznosom PDV-a (*stubac iznos*), iznos PDV-a (*stubac PDV*) i iznosi u stranoj valuti (*stubac iznosi u stranim val.*).

Podaci su sortirani vertikalno u tabelama po abecedi oznaka konta iz kojih su plaćeni posredni troškovi nabavke. Slede zbirni podaci za sva konta zajedno.

Nakon tabele sledi legenda.

S obzirom na podešavanja u inicijalizacionoj datoteci biblioteke, posredni troškovi nabavke mogu se beležiti na kontu sa oznakom *PTN*, namenjenom praćenju posrednih troškova ili na prvom upotrebljenom kontu na računu. Pre promene parametra obavezno moramo pripremiti ispis E-US-05. Nakon podešavanja parametra možemo pripremati izveštaje o uplatama posrednih troškova nabavke samo od datuma kada smo promenili podešavanja parametra.

Upozorenje:

Posredni troškovi, upisani kod avansa, nisu uključeni u izveštaj o utrošku sredstava za plaćanje posrednih troškova. Kod avansa se, naime, prilikom unosa posrednih troškova može uneti samo poravnanje.

C.3.6 E-US-06: Plaćanja posrednih troškova nabavke sa odbijenim ulaznim PDV-om – po kontima

Izveštaj uključuje podatke o utrošku sredstava za plaćanje posrednih troškova nabavke. Prikazani su vrsta posrednog troška (*stubac vrsta*), iznos plaćenih posrednih troškova sa dodatnim iznosom PDV-a (*stubac iznos*), iznos PDV-a (*stubac PDV*), odbijeni iznos ulaznog PDV-a (*stubac odbij. ulaz. PDV*) i iznosi u stranoj valuti (*stubac iznosi u stranim val.*).

Iznos plaćenih posrednih troškova nabavke i iznos PDV-a sortirani su vodoravno s obzirom na to da li je odbijeni iznos ulaznog PDV-a uvažavan (*sa odbijenim ulaz. PDV-om*) ili ne (*bez odbijenog ulaz. PDV-a*).

Podaci su sortirani vertikalno u tabelama po abecedi oznaka konta iz kojih su plaćeni posredni troškovi nabavke. Slede zbirni podaci za sva konta zajedno.

Nakon tabele sledi legenda.

S obzirom na podešavanja u inicijalizacionoj datoteci biblioteke, posredni troškovi nabavke mogu se beležiti na kontu sa oznakom *PTN*, namenjenom praćenju posrednih troškova ili u prvom upotrebljenom kontu na računu. Pre promene parametra obavezno moramo pripremiti ispis E-US-06. Nakon podešavanja parametra možemo pripremati izveštaje o uplatama posrednih troškova nabavke samo od datuma kada smo promenili podešavanja parametra.

Upozorenje:

Posredni troškovi, upisani kod avansa, nisu uključeni u izveštaj o utrošku sredstava za plaćanje posrednih troškova. Kod avansa se, naime, prilikom unosa posrednih troškova može uneti samo poravnanje.

C.3.7 E-US-07: Preplaćeni iznosi – po dobavljačima

Izveštaj uključuje podatke o preplaćenim iznosima u domaćoj valuti i u stranim valutama kod dobavljača u nabavci. Prikazani su oznaka i naziv dobavljača, kao i preplaćeni iznos u domaćoj valuti i stranim valutama.

Podaci su sortirani vertikalno u tabelama po abecedi oznaka konta iz kojih su plaćeni posredni troškovi nabavke.

D STATISTIKE

U dodatku su opisane statistike za nabavku e-izvora i statistike pozajmice e-knjiga koje pripremamo i ispisujemo u segmentu COBISS3/Ispisi.

Statistike za elektronske izvore sortirane su u četiri osnovne grupe:

- L: Licence za pozajmicu
- P: Paketi/licence
- POZ: Pozajmica e-knjiga
- B: Bibliografski zapis

Statistike iz grupe **L** i **POZ** pripremamo na osnovu podataka u razredu **Licenca za pozajmicu**. Statistike iz grupe **P** pripremamo na osnovu podataka u klasi **Paketi/licence**. Statistike iz grupe **B** pripremamo na osnovu podataka u klasi **Bibliografski zapis**.

U grupu **POZ** u segmentu COBISS3/Elektronski izvori uključena je samo statistika po ponuđaču i vrsti licence, jer podatak o vrsti licence ne postoji u transakcijama pozajmice. Sve ostale statistike pozajmice e-knjiga pripremaju se na osnovu transakcija pozajmice u segmentima COBISS3/Ispisi i COBISS2/Ispisi.

Svaka statistika ima svoju oznaku i naziv. Oznaka je sastavljena iz oznake segmenta (E), oznake da ispis spada u grupu statistika (STA), oznake grupe statistika (L, P ili POZ) i rednog broja ispisa u grupi; svi elementi oznake međusobno su povezani znakom "-". Naziv statistike sastavljen je od dva dela koji su povezani znakom "-". Iz prvog dela vidi se osnovna namena ispisa (sadržaj kućica u tabelama), a iz drugog dela kriterijumi za sortiranje podataka koji su međusobno odvojeni znakom "/".

D.1 SPISAK ISPISA

Spisak ispisa nalazi se u direktorijumu **Ispisi / Sistemske definicije / Elektronski izvori / Statistike**:

- E-STA-L01: Licence za pozajmicu – po vrsti licence/ponuđaču
- E-STA-L02: Licence za pozajmicu – po jeziku/UDK broju
- E-STA-L03: Licence za pozajmicu – po starosnoj grupi/UDK broju
- E-STA-L04: Licence za pozajmicu – po vrsti sadržaja
- E-STA-L05: Licence za pozajmicu – razmere u opštoj biblioteci
- E-STA-L06: Licence za pozajmicu – razmere u opštoj biblioteci/po kontima
- E-STA-L07: Licence za pozajmicu – razmere u opštoj biblioteci/po kontima s odbijenim ulaznim PDV-om
- E-STA-P01: Paketi/licence – po tipu/načinu nabavke/vrsti licence
- E-STA-P02: Paketi/licence – po tipu/načinu nabavke/vrsti izvora
- E-STA-POZ01: Pozajmica e-knjiga – po ponuđaču/vrsti licence
- E-STA-B01: Diplomski, magistarski i specijalistički radovi i disertacije u punom tekstu

Ispisi E-STA-L06 i E-STA-L07 pripremaju se odvojeno za biblioteke koje ne vode odbijeni ulazni PDV i za biblioteke koje vode odbijeni ulazni PDV.

Ispis E-STA-POZ01 priprema se na osnovu atributa licence za pozajmicu e-knjige. Sve ostale statistike pozajmice e-knjiga pripremaju se na osnovu transakcija pozajmice u segmentima COBISS3/Ispisi i COBISS2/Ispisi.

D.2 IZBOR PODATAKA ZA PRIPREMU ISPISA

Kriterijumi za izbor podataka kod pojedinih ispisa:

- statistike E-STA-L06 i E-STA-L07
 - stavka računa ima status: *plaćeno*

D.3 UNOS ULAZNIH PARAMETARA ZA PRIPREMU ISPISA

Kriterijume za izbor podataka određujemo u prozoru **Unos ulaznih parametara za pripremu ispisa**.

D.3.1 Statistike E-STA-L01, E-STA-L02, E-STA-L03, E-STA-L04, E-STA-L05, E-STA-L06 i E-STA-L07

Prilikom pripreme statistika najpre u pretraživaču klase **Licenca za pozajmicu** potražimo i izaberemo licence. Potom odredimo vrednost sledećih parametara:

- "Kupovina ili plaćanje u periodu od"
- "Kupovina ili plaćanje u periodu do"

Parametrima određujemo da samo one licence koje smo kupili ili platili u izabranom periodu budu uključene u statistiku.

D.3.2 Statistike E-STA-P01 i E-STA-P02

Pri pripremi statistika najpre u pretraživaču **Paket/licenca** potražimo i izaberemo pakete i licence za samostalne e-izvore. Zatim možemo da odredimo vrednost sledećeg parametra:

- "Komentar u naslovu"

Upisujemo dodatni komentar koji se ispisuje u naslovu spiska. Podatak nije obavezan.

D.3.3 Statistika E-STA-POZ01

Prilikom pripreme statistike najpre u pretraživaču klase **Licenca za pozajmicu** potražimo i izaberemo licence. Potom odredimo vrednost sledećih parametara:

- "Pozajmljeno u periodu od"
- "Pozajmljeno u periodu do"

Parametrima određujemo da li za izabrane licence treba da se prikažu podaci samo za zadati period.

D.3.4 Statistika E-STA-B01

Podatke za pripremu statistike potražimo i izaberemo u pretraživaču klase **Bibliografski zapis**.

Ako pripremamo statistiku za popunjavanje Izveštaja o radu biblioteke za Centar za razvoj biblioteka, podatke o bibliografskim zapisima potražimo po datumu kreiranja/preuzimanja (DM=), i to u komandnom načinu pretraživanja.

D.4 OPIS ISPISA

D.4.1 E-STA-L01: Licence za pozajmicu – po vrsti licence/ponuđaču

Statistika uključuje podatke o licencama za pozajmicu koje su kupljene ili plaćene u izabranom periodu. Prikazan je broj naslova (stubac *naslovi*). Kod licenci vrste *zakup pozajmica* prikazan je i broj zakupljenih pozajmica (stubac *zakup pozajmica*).

Podaci u statistici podeljeni su u više tabela s obzirom na vrstu licence.

Podaci su sortirani uspravno po ponuđaču. Slede zbirni podaci za sve ponuđače zajedno.

D.4.2 E-STA-L02: Licence za pozajmicu – po jeziku/UDK broju

Statistika uključuje podatke o licencama za pozajmicu koje su kupljene ili plaćene u izabranom periodu. Prikazan je broj naslova (stubac *naslovi*).

Podaci su sortirani uspravno po jeziku, a u okviru jezika po UDK broju (osnovne UDK grupe na osnovu vrednosti iz šifrarnika u potpolju 675s). Slede zbirni podaci za sve jezike i sve UDK brojeve zajedno.

Ispod poslednje tabele nalazi se legenda.

D.4.3 E-STA-L03: Licence za pozajmicu – po starosnoj grupi/UDK broju

Statistika uključuje podatke o licencama za pozajmicu koje su kupljene ili plaćene u izabranom periodu. Prikazan je broj naslova (stubac *naslovi*).

Podaci su sortirani uspravno po starosnoj grupi (vrednost iz šifrarnika u potpolju 100e), a u okviru jezika po UDK broju (osnovne UDK grupe na osnovu vrednosti iz šifrarnika u potpolju 675s). Slede zbirni podaci za sve starosne grupe i sve UDK brojeve zajedno.

Ispod poslednje tabele nalazi se legenda.

D.4.4 E-STA-L04: Licence za pozajmicu – po vrsti sadržaja

Statistika uključuje podatke o licencama za pozajmicu koje su kupljene ili plaćene u izabranom periodu. Prikazan je broj naslova (stubac *naslovi*).

Podaci su sortirani uspravno po vrsti sadržaja koji je određen na osnovu koda za književni oblik u potpolju 105f. Slede zbirni podaci za sve vrste sadržaja zajedno.

D.4.5 E-STA-L05: Licence za pozajmicu – razmere u opštoj biblioteci

Statistika uključuje podatke o licencama za pozajmicu koje su kupljene ili plaćene u izabranom periodu. Prikazan je broj naslova (stubac *naslovi*) i udeo s obzirom na ukupan broj naslova (stubac *procenat*).

Podaci u statistici podeljeni su u dve tabele:

- Podela građe po nameni
- Podela građe na beletristiku i nebeletristiku

U prvoj tabeli podaci su sortirani uspravno na građu za odrasle i građu namenjenu deci. Slede zbirni podaci. Kriterijum za podelu je podatak u potpolju 100e – Kod za namenu:

- odrasli (100e = k, m ili kod nije upisan)
- deca (100e = a, b, c, d ili e)

U drugoj tabeli podaci su sortirani uspravno na nebeletristiku i beletristiku. Slede zbirni podaci. Kriterijum za podelu je podatak u potpolju 675s – UDK za statistiku:

- nebeletristika (675s = 0*, 1*, 2*, 3*, 5*, 6*, 7*, 8, 80*, 81*, 82(091), 82.0 ili 9*; zvezdica se koristi za skraćivanje)
- beletristika (u 675s nalaze se brojevi ostalih vrednosti iz grupe 8 koji ne spadaju u nebeletristiku)

Ispod poslednje tabele nalazi se legenda.

D.4.6 E-STA-L06: Licence za pozajmicu – razmere u opštoj biblioteci/po kontima

Statistika uključuje podatke o licencama za pozajmicu koje su kupljene ili plaćene u izabranom periodu. Prikazan je broj naslova (stubac *naslovi*), udeo s obzirom na ukupan broj naslova (stubac *procenat*), iznos plaćen po računu, s odbijenim iznosom popusta i dodatim iznosom PDV-a (stubac *iznos*) i iznos popusta (stubac *popust*).

Podaci u statistici prikazani su u dva dela:

- Podela građe po nameni
- Podela građe na beletristiku i nebeletristiku

U prvom delu podaci su sortirani uspravno na građu za odrasle i građu namenjenu deci. Slede zbirni podaci. Kriterijum za podelu je podatak u potpolju 100e – Kod za namenu:

- odrasli (100e = k, m ili kod nije upisan)
- deca (100e = a, b, c, d ili e)

U drugom delu podaci su sortirani uspravno na nebeletristiku i beletristiku. Slede zbirni podaci. Kriterijum za podelu je podatak u potpolju 675s – UDK za statistiku:

- nebeletristika (675s = 0*, 1*, 2*, 3*, 5*, 6*, 7*, 8, 80*, 81*, 82(091), 82.0 ili 9*; zvezdica se koristi za skraćivanje)
- beletristika (u 675s nalaze se brojevi ostalih vrednosti iz grupe 8 koji ne spadaju u nebeletristiku)

U svakom od ova dva dela podaci se ispisuju u više tabela, odvojeno po kontima.

Slede zbirni podaci za sva konta.

Ispod poslednje tabele nalazi se legenda.

Upozorenje:

Ako smo račun za licencu platili iz više konta, kod svakog konta se broj naslova povećava za 1.

D.4.7 E-STA-L07: Licence za pozajmicu – razmere u opštoj biblioteci/po kontima s odbijenim ulaznim PDV-om

Statistika je ista kao i statistika E-STA-L06, s tom razlikom da je u stupcu *iznos* prikazan iznos s odbijenim ulaznim PDV-om (v. pogl. D.3.6).

D.4.8 E-STA-P01: Paketi/licence – po tipu/načinu nabavke/vrsti licence

Statistika uključuje podatke o paketima i licencama za samostalne e-izvore.

Podaci u statistici podeljeni su dve tabele s obzirom na tip (*paket, licenca za samostalni e-izvor*).

U tabeli za pakete prikazan je broj paketa (stubac *paketi*), a u tabeli za licence za samostalne e-izvore broj licenci (stubac *licence*). U obe tabele prikazan je i broj ponuđača paketa i licenci.

Podaci su sortirani uspravno po načinu nabavke, a u okviru načina nabavke po vrsti licence. Slede zbirni podaci za sve načine nabavke i vrste licence zajedno.

Ispod poslednje tabele nalazi se legenda.

D.4.9 E-STA-P02: Paketi/licence – po tipu/načinu nabavke/vrsti izvora

Statistika uključuje podatke o paketima i licencama za samostalne e-izvore.

Podaci u statistici podeljeni su u dve tabele s obzirom na tip (*paket, licenca za samostalni e-izvor*).

U tabeli za pakete prikazan je broj paketa (stubac *paketi*), a u tabeli za licence za samostalne e-izvore broj licenci (stubac *licence*). U obe tabele prikazan je i broj ponuđača paketa i licenci.

Podaci su sortirani uspravno po načinu nabavke, a u okviru načina nabavke po vrsti izvora. Slede zbirni podaci za sve načine nabavke i vrste izvora zajedno.

Ispod poslednje tabele nalazi se legenda.

D.4.10 E-STA-POZ01: Pozajmica e-knjiga – po ponuđaču/vrsti licence

Statistika uključuje podatke o pozajmicama e-knjiga koje su izvedene u izabranom periodu i podatke o e-knjigama koje u tom periodu nisu pozajmljivane. Priprema se na osnovu atributa licence za pozajmicu e-knjige. Sve ostale statistike pozajmice e-knjiga pripremaju se na osnovu transakcija pozajmice u segmentima COBISS3/Ispisi i COBISS2/Ispisi.

Podaci u statistici podeljeni su u tri tabele:

- Pozajmljene e-knjige
- Nepozajmljene e-knjige
- Pozajmljene i nepozajmljene e-knjige

U prvoj tabeli prikazan je broj pozajmica (stubac *pozajmice*) i broj naslova e-knjiga koje su pozajmljivane (stubac *naslovi*).

U drugoj tabeli prikazan je broj naslova e-knjiga koje nisu pozajmljivane (stubac *naslovi*).

U trećoj tabeli prikazan je broj naslova (stubac *naslovi*) za pozajmljene i nepozajmljene e-knjige zajedno.

Podaci su sortirani uspravno po ponuđaču, a u okviru ponuđača po vrsti licence. Slede zbirni podaci za sve ponuđače i sve vrste licenci zajedno.

Ispod poslednje tabele nalazi se legenda.

Statistika uključuje samo one podatke o pozajmici e-knjiga koji su evidentirani u COBISS sistemu.

D.4.11 E-STA-B01: Bibliografski zapisi – diplomski, magistrski i specijalistički radovi i disertacije u punom tekstu

Statistika prikazuje podatke o diplomskim, magistrskim i specijalističkim radovima i disertacijama koje su dostupni na daljinu.

Prikazan je broj naslova (stubac *naslovi*).

Bibliografski zapis biće obuhvaćen statistikom ako odgovara sledećim uslovima:

- 001b=l i 001t=2.08, 2.09, 2.10, 2.11, 2.12 ili 2.13 te 135b=i i 856u ili 856g nije prazno

E PODACI ZA DALJU OBRADU

U dodatku je opisano kako eksportujemo podatke za dalju obradu.

Svaki eksport ima svoju oznaku i naziv. Oznaka ispisa sastoji se od oznake segmenta (E), oznake da ispis spada u grupu eksporta (EKS) i rednog broja ispisa; svi elementi oznake povezani su međusobno znakom "-".

E.1 SPISAK ISPISA

Spisak ispisa nalazi se u direktorijumu **Ispisi / Sistemske definicije / Elektronski izvori / Podaci za dalju obradu:**

- E-EKS-01: Licence za pozajmicu (puni format)
- E-EKS-02: Paketi/licence (puni format)
- E-EKS-03: Pozajmljene e-knjige (puni format)

E.2 UNOS ULAZNIH PARAMETARA ZA PRIPREMU ISPISA

Kriterijume za izbor podataka određujemo u prozoru **Unos ulaznih parametara za pripremu ispisa**.

E.2.1 Eksport E-EKS-01

Prilikom pripreme eksporta najpre u pretraživaču klase **Licenca za pozajmicu** potražimo i izaberemo licence. Potom odredimo vrednost sledećih parametara:

- "Kupovina ili plaćanje u periodu od"
- "Kupovina ili plaćanje u periodu do"

Parametrima određujemo da samo one licence koje smo kupili ili platili u izabranom periodu budu uključene u statistiku.

E.2.2 Eksport E-EKS-02

Podatke za pripremu eksporta potražimo i izaberemo u pretraživaču klase **Paket/licenca**.

E.2.3 Eksport E-EKS-03

Prilikom pripreme eksporta najpre u pretraživaču klase **Licenca za pozajmicu** potražimo i izaberemo licence. Potom odredimo vrednost sledećih parametara:

- "Pozajmljeno u periodu od"
- "Pozajmljeno u periodu do"

Parametrima određujemo da se za izabrane licence podaci o pozajmicama prikažu samo za zadati period.

E.3 OPIS ISPISA

E.3.1 E-EKS-01: Licence za pozajmicu (puni format)

Podaci o licencama za pozajmicu pripremaju se za eksport u program Excel.

Kada je eksport pripremljen, pohranjujemo ga u prozoru **Pregled i slanje ispisa** u proizvoljni direktorijum klikom na dugme **Pohrani kao**. U programu Excel otvaramo datoteku s pohranjenim ispisom. Pri eksportu podataka kliknemo dugme za izbor "Delimited" i sa spiska izaberemo vrednost 65001 : *Unicode (UTF-8)*, a podatke odvajamo znakom "|" koji upisujemo kod "Other".

U eksport su uključeni podaci o licencama za pozajmicu sa atributima iz klasa **Licenca za pozajmicu, Građa i Bibliografski zapis**. U eksportu su najpre navedeni atributi licenci, a potom i bibliografski podaci.

Kod atributa "Br. zakupljenih pozajmica/br. licenci" s obzirom na vrstu licence ispisuje se:

- kod licence vrste *zakup pozajmica* broj zakupljenih pozajmica u izabranom periodu
- kod licence vrste *osnovni paket* broj licenci (tj. broj 1) ako je period važenja licence unutar izabranog perioda

E.3.2 E-EKS-02: Paketi/licence (puni format)

Podaci o paketima i licencama za samostalne e-izvore pripremljeni su za eksport u program Excel.

U eksport su uključeni podaci o paketima i licencama za samostalne e-izvore sa atributima iz klasa **Paket/licenca, Građa i Bibliografski zapis**. U eksportu su najpre navedeni atributi paketa i licenci za samostalne e-izvore, a potom i bibliografski podaci.

Eksport podataka i import u program Excel opisani su u pogl. *E.3.1*.

E.3.3 E-EKS-03: Pozajmljene e-knjige (puni format)

Podaci o pozajmljenim e-knjigama pripremljeni su za eksport u program Excel.

U eksport su uključeni podaci o licencama za pozajmicu sa atributima iz klasa **Licenca za pozajmicu, Građa i Bibliografski zapis**. U eksportu su najpre navedeni atributi licenci, a potom i bibliografski podaci.

Eksport uključuje samo one podatke o pozajmici e-knjiga koji su evidentirani u COBISS sistemu. Obuhvaćene su i e-knjige koje nisu pozajmljene u izabranom periodu, kod njih je broj pozajmica 0.

Eksport podataka i import u program Excel opisani su u pogl. *E.3.1*.

Izdao

IZUM

Institut informacijskih znanosti
2000 Maribor, Prešernova 17, Slovenija

telefon: +386 (0)2 25 20 331

faks: +386 (0)2 25 24 334

e-pošta: podpora@izum.si

web stranica pruručnika: <http://obrazovanje.vbs.rs>

Sadržaj se dopunjuje povremeno.

pomoć telefonom

od ponedjeljka do petka od 7.30 do 20.00

subotom od 7.30 do 13.00

+386 (0)2 25 20 333